

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Innehåll

Sammanfattning	3
Syfte	3
Uppdrag och omfattning	3
Metod	4
Utredarnas förslag	5
Mål för äldrepolitiken	8
Begreppsdefinitioner – boendeformer för äldre.....	8
Kommunal definition av och subvention till trygghetsboende	9
Myndighetsutövning	10
Vård- och omsorgsboende- trygghetsboende och ändring av gynnade beslut.....	10
Krav på bostäder för äldre.....	12
Vad säger forskningen?.....	12
Äldres hälsa och livsvillkor – omvärldsbevakning	15
Fortsatt omstrukturering inom vård och omsorg	16
Befolkningsutveckling	17
Välfärdsteknologi	19
Tierps kommun.....	21
Befolkningsprognos Tierps kommun	22
Tabell 1 Befolkning Tierps kommun 2013-12-31 Källa SCB	23
Styrdokument	24
Från villa till vad?- bostadsbehov för äldre.....	26
Bilden av Tierp.....	27
Nätverkskommuner - HÄTÖ	27
Tierp kommun bostadssituation – i dagsläge	28
Resultat från dialoggrupper.....	35
Prognos bostadsbehov för äldre i Tierp kommun	37
Analys	39

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Sammanfattning

Utredningen belyser prognos avseende framtida behov av bostäder för åldersgrupperna 65 år och äldre i Tierps kommun fram till 2035. De åtgärder som föreslås i utredningen är baserade på SCB:s befolkningsprognos¹ i relation till antal personer som var beviljade vård- och omsorgsboende per den 31 december 2013² samt antal platser på vård- och omsorgsboende i Tierps kommun 2013.

Från 2014 fram till år 2020 förväntas andelen personer 65 år och äldre öka med ca 270 personer, varav ca 30 personer är 80 år och äldre. Fram till 2035 förväntas andelen personer 65 år och äldre öka med ca 900 personer, varav ca 600 personer är 80 år och äldre i Tierps kommun. Inom verksamhetsområdet kan behovet förändras över tid vilket gör att en säker prognos av det framtida behovet är svår att fastställa.

Utifrån prognos förväntas det att finnas ett behov av ytterligare vård- och omsorgsplatser, samt mellanboendeformer i Tierps kommun. De förväntade utökade behoven kräver en långsiktig och god planering genom att en arbetsgrupp med bred kompetens fördjupar sig i frågan.

Målet för Tierps kommun är att år 2020 ska 90 % av alla hushåll ha möjlighet att välja bredband via fiber. Alla Tierpbyggens lägenheter har redan idag fiber enda in i lägenheten. Bredband via fiber skapar möjligheter för Tierps kommun att utveckla välfärdsteknologi för målgruppen. Utveckling av välfärdsteknologi bör drivas av vård- och omsorg.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har gett kommunchef i uppdrag att utreda behovet av framtida boendet för äldre. Enheten för processtöd har genomfört utredningen.

Tierps kommun fick år 2011 stimulansmedel för en förstudie *Från villa till vad- bostadsbehov för äldre*³, som ingick i regeringsprogrammet Bo bra på äldre där. 2012 fastställdes Tierps kommuns Översiktsplan (ÖP) och år 2013 fastställdes Bostadsförsörjningsplan 2013-2025.

Syfte

Syftet med utredningen är att ta fram ett underlag som kan ligga till grund för en god och långsiktig planering av bostäder för äldre.

Uppdrag och omfattning

Utredningen har fokuserat på behov av framtida boenden för äldre i Tierps kommun. De framtida behoven avseende hemtjänstinsatser i det ordinära boendet och av korttidsboende har inte utretts närmare. Ett antagande som kan göras är att utifrån befolkningsprognosen förväntas behovet att öka samtidigt som det kommer att saknas personer med utbildning som arbetar inom äldreomsorgen.

¹ Prognos framtagen april 2012 Marie Jesson Processtöd Tierps kommun

² Underlag från VIVA 31 december 2013

³ Bostadsplanering <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/bostadsplanering.html>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Utredningen har inte heller fördjupat sig i bostadsbehov för andra grupper, vilket rekommenderas utredas vidare. Tierp kommun är förvaltnings kommun för finsktalande, kommunen har därför ett ansvar att tillhandahålla finsktalande personal. Det finns även andra grupper utrikesfödda som kan ha behov av hemspråkstalande personal.

Personer som ingår i LSS personkrets har speciella behov utöver sitt åldrande som kräver kompetens inom området. Detta gäller även för personer med psykiska funktionsnedsättningar eller social problematik.

Metod

Utredare/utvecklare har genomfört

- Omvärldsbevakning genom att tagit del av aktuell forskning och goda exempel inom området
- Deltagit på nätverk och konferenser inom området
- Statistik avseende volymer är hämtade från verksamhetssystem VIVA och befolkningsprognoser från SCB
- En temadag anordnades i Tierps den 16 januari 2014⁴ med inbjudna föreläsare från Hjälpmedelsinstitutet, SABO⁵, Docent från minnesmottagningen UAS⁶, Tierpsbyggen samt Välfärdsteknologi
- Tre dialoggrupper har genomförts med kommunala pensionärsrådet, kommunala handikapprådet samt en gemensamt med förtroendevalda och tjänstemän.
- Kommunala pensionärsrådet har varit referensgrupp

⁴ Bostadsplanering <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/bostadsplanering.html>

⁵ Sveriges allmännyttiga bostadsföretag

⁶ Uppsala Akademiska Sjukhus

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Utredarnas förslag

De åtgärder som föreslås i utredningen är baserad på SCB:s befolkningsprognos⁷ i relation till antal personer som var beviljade vård- och omsorgsboende per den 31 december 2013⁸ samt antal platser på vård- och omsorgsboende i Tierps kommun 2013.

Bostadsförsörjningsplan strategier för bostäder för äldre

I bostadsförsörjningsplanen finns fyra fastställda strategier för bostäder för äldre, utredare/utvecklare har angivit förslag på aktiviteter för att kunna uppnå strategierna.

Ökad kunskap Strategi

- *Behovsanalyser*
- *Tillgänglighetsinventering i befintliga bostäder*
- *Stimulera äldre att planera sitt boende i tid*

Förslag

Behovsanalyser genom årlig uppföljning av befolkningsutvecklingen utifrån åldersgrupperna 65-79 år samt 80 år och äldre.

Tillgänglighetsinventeringar genomförs i befintliga bostäder med stöd av Boverkets stimulansmedel för inventering av fysisk tillgänglighet i flerbostadsbeståndet⁹.

Stimulera äldre att planera sitt boende i tid genom kontinuerliga dialoger där äldre får ta del av aktuell information om vad kommunen, andra myndigheter och privata aktörer kan erbjuda. Det är även av vikt att informera den enskilde om vikten av att planera sitt framtida boende i god tid d.v.s. vad som är ett eget ansvar samt att få information om vilka insatser som kan sökas genom kommunen.

Öka normalisering Strategi

- *Öka möjligheten att bo ändamålsenligt i det normala bostadsbeståndet*
- *Stimulera ökad flyttbenägenhet hos äldre*

Förslag

Öka möjligheten att bo ändamålsenligt i det normala bostadsbeståndet genom tillgänglighetsinventeringar i befintliga bostäder samt att vid nyproduktion bygga bostäder som är tillgängliga för alla. Bevaka förändringar i aktuell lagstiftning avseende bostadsanpassning där förslag finns om att fastighetsägare kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag för generella bostadsanpassningslösningar.

⁷ Prognos framtagen april 2012 Marie Jesson Processtöd Tierps kommun

⁸ Underlag från VIVA 31 december 2013

⁹ Från och med den 1 februari 2014 kan man ansöka om stöd för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Stödet får ges till en kommun som under åren 2014-2015 genomför sådana inventeringar. Stödet är på totalt 15 miljoner kronor och har inrättats för att underlätta kommunernas beredskap och planering för äldres boende <http://www.boverket.se/Bidrag--Stod/Stod-for-inventering/>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Stimulera ökad flyttbenägenhet hos äldre genom nyskapande och/eller ombyggnation till tillgängliga bostäder. Kontinuerliga dialoger där äldre får ta del av aktuell information, vad kommunen, andra myndigheter och privata aktörer kan erbjuda. Det är även av vikt att informera den enskilde om vikten av att planera sitt framtida boende i god tid d.v.s. vad som är ett eget ansvar samt att få information om vilka insatser som kan sökas genom kommunen.

Ökad tillgänglighet Strategi

- *Öka kunskapen och nytänkande kring arbetet med tillgänglighet i befintligt bestånd*
- *Utveckla rådgivningen avseende tillgänglighet i samband med bygglov och kvalitetskontroll*

Förslag

Öka kunskapen och nytänkande genom att kontinuerligt följa utvecklingen inom området, d.v.s. omvärdsbevakning och goda exempel, förändringar i lagstiftning och praxis.

Utveckla rådgivning avseende tillgänglighet i samband med bygglov och kvalitetskontroll genom att den föreslagna arbetsgruppen finns som stöd- och kompetensresurs.

Öka antalet mellanboenden¹⁰ Strategi

- *Fokusera på områden där kommunen kan påverka tillskottet av mellanboenden*
- *Utveckla rådgivning och processtöd för medborgarinitiativ och byggherrar*

Förslag

Fokusera på områden där kommunen kan påverka tillskottet av mellanboenden.

Utveckla rådgivning och stöd för medborgarinitiativ och till byggherrar. Arbetsgruppen förslås bjuda in till information och dialoger.

Vård- och omsorgsboende

En god och långsiktig planering

En fördjupad analys utifrån nedanstående förslag bör ligga till grund för en god och långsiktig planering av tillskapande av nya vård- och omsorgsbostäder och mellanboende i Tierps kommun.

Förslag

Utredare/utvecklare föreslår inrättande av en arbetsgrupp med bred kompetens från äldreomsorg, plan- och byggberedning, fastighetsägare för befintliga vård- och omsorgsboenden och representanter från intresseorganisationer. Arbetsgruppen arbetar vidare med en god och långsiktig planering. Målet är att arbetsgruppen arbetar fram förutsättningar, förslag och tidsplaner för genomförande. Arbetet är långsiktigt och gruppen bör träffas kontinuerligt, som processägare föreslås chef för Samhällsbyggnad. Återkoppling bör göras minst en gång per år till Kommunstyrelsen.

¹⁰ Mellanboende kan vara, seniorboende, 55boende, trygghetsboende etc

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Förutom denna utredning bör arbetsgruppen beakta kommunens översiktsplan samt bostadsförsörjningsplan, även förstudien från *Villa till vad- bostadsbehov för äldre* bör ingå i arbetsgruppens underlag.

Mellanboende

Ett mellanboende kan vara en alternativ boendeform för att tillgodose behov av trygghet och kan möjliggöra sociala kontakter. Mellanboende kan antingen vara i egen regi eller genom privata aktörer. Kommunen kan stimulera byggherrar och fastighetsbolag att skapa trygghetsbostäder. För att kunna subventionera trygghetsbostäder bör kommunen arbeta fram en definition på vad ett trygghetsboende är i Tierps kommun.

Förslag

Arbeta fram en definition på vad ett trygghetsboende är i Tierps kommun. Arbetet bör ske i samverken med byggherrar och fastighetsägare

Välfärdsteknologi

Välfärdsteknologi kan vara ett naturligt inslag i de tjänster kommunen kan erbjuda. För målgruppen kan detta vara kontroversiellt och främmande, därför krävs en god och långsiktig planering som enligt utredare/utvecklarens mening måste påbörjas snarast.

Förslag

Ansvar för utveckling och introduktion av välfärdsteknologi i Tierps kommun bör ligga under vård- och omsorg.

Mål för äldrepolitiken

”Nationella handlingsplanen”¹¹

- Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag.
- Äldre ska kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende.
- Äldre ska bemötas med respekt.
- Äldre ska ha tillgång till god vård och omsorg

Äldre människor ska inte behöva flytta på grund av sjukdom eller handikapp. Bostäderna bör redan från början vid nybyggnad eller ombyggnad, anpassas till människor med funktionshinder. Den som så önskar ska kunna bo kvar i sin ursprungliga bostad och så långt det är möjligt få sina vårdbehov tillgodosedda i hemmet ”.

Värdigt liv i äldreomsorgen¹²

”Målet om tillgång till god vård och omsorg innebär att den äldre personen ska kunna bo kvar i sin bostad så långt som möjligt samt att den äldre personen ska kunna flytta till en särskild boendeform om behoven är stora eller om hon eller han inte känner sig trygg. Ett större utbud och tillgång till så kallade trygghetsbostäder, kan innebära att äldre kvinnor och män upplever en större trygghet och därmed kan skjuta upp behovet av särskilt boende.”

Begreppsdefinitioner – boendeformer för äldre

Ordinärt boende

Ett ordinärt boende är alla bostäder som inte omfattas av särlagstiftning enligt Socialtjänstlag 2001:453.

Vård och omsorgboende

När behovet av omvårdnad, tillsyn eller trygghet dygnet runt inte längre kan tillgodoses i det egna hemmet kan den enskilde ansöka om ett vård- och omsorgsboende. Vid bedömning av rätt till vård- och omsorgsboende ska hänsyn tas till den fysiska omvårdnaden, sociala och psykologiska faktorer ska beaktas¹³.

Enligt socialtjänstlagen ska kommunerna inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor med behov av särskilt stöd. Med permanent boende i särskilda boendeformer avses stadigvarande boende i särskilda boendeformer i motsats till tillfälligt boende (korttidsvård/korttidsboende). På vård- och omsorgsboende erbjuds service, personlig omvårdnad och hemsjukvård dygnet runt (heldygnsomsorg).

För att tillgodose den enskildes behov kan vård- och omsorgsboenden ha olika inriktningar. Det kan vara inriktning mot demenssjukdomar, somatiska sjukdomar eller andra specifika behov som kräver särskild omvårdnad och kompetens.

¹¹ Nationell handlingsplan för äldrepolitiken Prop 1997/98:113 <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/21700>

¹² Värdigt liv i äldreomsorgen Prop. 2009/10:116 <http://www.regeringen.se/sb/d/12168/a/140555>

¹³ Regeringsrättens årsbok RÅ 2007 ref. 86 <http://www.notisum.se/rnp/domar/rr/RR007086.htm>

Mellanboende

Ett mellanboende kan vara seniorboende, +55boende, trygghetsboende etc.

Trygghetsbostäder

1. Det ska finnas tillgång till personal vissa tider varje dag för att skapa kontakt med de boende och erbjuda möjligheter till gemensamma aktiviteter
2. De ska vara planerade så att det är möjligt att bo kvar om man får en funktionsnedsättning som kräver hjälpmedel för förflyttning.
3. Trygghetsbostäderna ska också innehålla lokaler för gemensamma aktiviteter bland annat för de boendes måltider, samvaro, hobby och rekreation
4. Trygghetsbostäder kan upplåtas till personer som har fyllt 70 år.
5. Trygghetsbostäder kan upplåtas med hyresrätt, kooperativ hyresrätt eller bostadsrätt. Trygghetsbostäder behöver se olika ut beroende på lokala förhållanden och på de önskemål som de äldre har.

Kommunal definition av och subvention till trygghetsboende

Göteborgs stad¹⁴

I Göteborg har man definierat (villkor) vad ett trygghetsboende är och både hyresrätter och bostadsrätter som uppfyller dessa kriterier och vill inrätta ett trygghetsboende kan ansöka om subvention. Subventionen gäller för gemensamhetslokal och värd/värdinna i trygghetsboendet. Första året betalas subventionen ut som om samtliga bostäder är uthyrda till målgruppen. Bidraget justeras årligen efter konsumentprisindex. Avsikten är att bidraget utgår så länge villkoren är uppfyllda.

Helsingborgs stad¹⁵

Även i Helsingborg har man fastställt kriterier för trygghetsboende. Förutsättningarna för att ett boende ska godkännas som trygghetsboende är att boendet uppfyller de kriterier som återfinns i kommunens riktlinjer. Fastighetsägare i Helsingborg har möjlighet att ansöka om subvention för att inrätta trygghetsboende i fastigheter med hyresrätter. De första 12 månaderna betalas subventionen ut som om boendet har fullt antal hyresgäster. Därefter betalas den ut efter verkligt antal hyresgäster. Subventionen förlängs fortlöpande så länge villkoren uppfylls, men nivån på subventionen kan justeras av nämnden med hänsyn till allmänna kostnadsförändringar

¹⁴ <http://www.boendeportalen.goteborg.se/prod/fastighetskontoret/boendeportal/dalis2.nsf/vyPublicerade/4BEA0911F54B5CA9C1257AD000278F34?OpenDocument>

¹⁵ <http://www.helsingborg.se/Foretagare/Tillstand-och-anmalan/trygghetsboende/>

Myndighetsutövning

”När behovet av omvårdnad eller tillsyn eller trygghet dygnet runt inte längre kan tillgodoses i det egna hemmet kan den enskilde ansöka om ett vård- och omsorgsboende enligt 5 kap 5 § socialtjänstlagen.

Bedömningen av behov av vård- och omsorgsboende ska grunda sig på

- *En helhetsbedömning där den enskildes situation sammanvägs med fysiska, sociala, medicinska, psykiska och existentiella behov.*
- *Den enskildes omvårdnads- och medicinska behov över hela dygnet,*
- *När hemtjänstinsatserna och tillgången till sjuksköterska och/eller annan personal inte kan tillgodoses i det ordinära boendet.”¹⁶*

ÄBIC- En mer likvärdig och rättssäker äldreomsorg¹⁷

ÄBIC är en metod där den äldre personen ska få hjälp och stöd utifrån sina individuella behov, inte utifrån utbudet av insatser. Biståndshandläggaren ska i bedömningen fokusera på den enskildes individuella behov vilket gör äldreomsorgen mer likvärdig och rättssäker. Den enskildes närstående ges också ökande möjligheter att medverka i utredning, planering och uppföljning av stödet i det dagliga livet. Den enskildes behov beskrivs utifrån den internationella klassifikationen av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF).

Vård- och omsorgsboende- trygghetsboende och ändring av gynnade beslut¹⁸

Av 5 kap. 5 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453), socialtjänstlagen, framgår att kommunen ska inrätta särskilda boenden för de äldre människor som behöver det. Kommunen är även ansvarig för att ta reda på vilka behov av vård- och omsorgsboende som finns och att planera för dem. Kommunen har dock en stor frihet i fråga om hur äldres behov av sådant boende, service och vård ska tillgodoses.

Begreppet särskilt boende

Det finns ingen legal definition på begreppet särskilt boende¹⁹, det finns inte preciserat i lag, utan är ett samlingsbegrepp för olika boendeformer för äldre. Dock har det betonats att ett särskilt boende ska vara till för den som inte längre kan bo kvar i ordinärt boende på grund av att behovet av tillsyn eller kravet på trygghet och säkerhet inte längre kan tillgodoses i det egna hemmet.

Trygghetsbostäder

Trygghetsbostäder regleras inte i socialtjänstlagen, och det finns ingen lagstadgad skyldighet för kommuner att inrätta trygghetsbostäder. Att inrätta trygghetsbostäder är ett frivilligt åtagande för

¹⁶ Övergripande riktlinjer för biståndsbedömning enligt Socialtjänstlagen <http://www.tierp.se/omsorg-och-hjalp/aldre/ansoka-om-aldreomsorg.html>

¹⁷ <http://www.socialstyrelsen.se/aldre/boendeochstod/aldres-behov-i-centrum>

¹⁸ <http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2013januari/kommunensansvarfordenenskildensarskildaboendengorsomtilltrygghetsbostader>

¹⁹ Tierps kommun benämns boendeformen vård- och omsorgsboende <http://www.tierp.se/omsorg-och-hjalp/aldre/ansoka-om-aldreomsorg.html>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

kommunen och faller inom ramen för kommunernas allmänna komptens som regleras i kommunallagen (1991:900).

Det krävs inget biståndsbeslut för att en enskild ska få bo i en trygghetsbostad och fördelning av bostäderna sker på samma sätt som på bostadsmarknaden.

Det finns inte någon möjlighet för den enskilde att överklaga ett beslut rörande boende i trygghetsbostad genom förvaltningsbesvär. Vidare är reglerna om handläggning, dokumentation och avgifter som finns i socialtjänstlagen och förvaltningslagen inte tillämpliga för den här typen av boenden.

Att omvandla ett vård- och omsorgsboende

Det ankommer på kommunen att bedöma behovet av antalet vård- och omsorgsboenden, ordna olika kategorier av sådana boenden och närmare bestämma var dessa ska vara belägna, hur stora de ska vara och andra liknande organisatoriska frågor. Det ligger inom kommunens handlingsfrihet att omvandla ett vård- och omsorgsboende till trygghetsbostäder och om så är fallet är det en organisatorisk fråga som inte berörs i socialtjänstlagen eller i förvaltningslagen.

Ett sådant omvandlingsbeslut innebär inte att den enskildes biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende upphör att gälla. När beslutet om omvandling ska genomföras är kommunen därför skyldig att säkerställa fortsatt verkställighet av biståndsbeslutet för den enskilde (16 kap. 3 § andra stycket SoL).

Ändring av gynnande förvaltningsbeslut

Huvudregeln är att gynnande förvaltningsbeslut inte kan ändras till den enskildes nackdel eller återkallas. Det innebär att en enskild som beviljats vård- och omsorgsboende enligt 4 kap. 1 § SoL, ska kunna förlita sig på att beslutet inte ändras. Det finns vissa undantag från huvudregeln att gynnande beslut inte kan ändras eller återkallas. Återkallelse av sådana beslut anses få ske

- om beslutet har försetts med ett förbehåll om återkallelse,
- om tvingande säkerhetsskäl föreligger (t.ex. fara för den enskildes liv eller hälsa), eller
- om ett beslut har fattats med ledning av vilseledande uppgifter som den enskilde har lämnat.

Krav på bostäder för äldre

”Utformningen av bostäderna ska uppfylla reglerna i bygglagstiftningen och också utformas så att omvårdnadsarbete kan utföras i enlighet med de krav som kan ställas med stöd av arbetsmiljölagen”.²⁰

Arbetsmiljöverket ställer krav på boende för äldre, lägenheter och gemensamma utrymmen för de boende är arbetslokaler för personalen. Det ställer krav på att lokalerna är utformade så att de som arbetar kan ha en bra arbetsställning.²¹

Vad säger forskningen?

Äldreomsorgens debutanter²²

Denna studie som gjorts inom ramen av SNAC studien på Kungsholmen visar att inträdet till äldreomsorgen, d.v.s. när den äldre för första gången beviljas insatser från äldreomsorgen, ”äldreomsorgens debutanter”, i allmänhet sker vid hög ålder, för de boende på Kungsholmen i genomsnitt vid 84 års ålder. Det som också är gemensamt för dem är att de i stor utsträckning är ensamboende (80 procent). Dödligheten är hög och den påverkas förutom av ålder och kön även i hög grad av den initiala graden av funktionsnedsättning. De analyser som presenteras har till syfte att belysa utvecklingen under livets slutskede från det att en person för första gången beviljas äldreomsorg. Anledningen till att personen sökt, och i allmänhet också beviljats, äldreomsorg får antas vara att man själv (eller anhöriga) upplever svårigheter att klara det dagliga livet på egen hand. Detta brukar anges som utmärkande för den s.k. fjärde åldern och analysen kan därför också sägas ge en beskrivning av den fjärde åldern i termer av varaktighet, funktionsnedsättning, stöd och hjälp från anhöriga och insatser från äldreomsorgen – vara giltig åtminstone när det gäller ensamboende personer.

Analysen visar att inträdet till äldreomsorgen i allmänhet sker vid hög ålder – för de boende på Kungsholmen är det som genomsnitt 84 år. Den tid man är i detta livets slutskede är också förhållandevis kort. Efter tre år har hälften av äldreomsorgens debutanter avlidit och efter sex år återstår inte mer än en fjärdedel. Det vanligaste är att insatserna börjar initialt med hemtjänst i ordinärt boende eller servicehusboende (70 procent resp. nio procent). Som genomsnitt beviljas man i ordinärt boende knappt sex timmar hemtjänst per vecka, i servicehusboende betydligt mer, drygt tio veckotimmar. Insatserna ökar sedan starkt med tiden i takt med ökande behov. De som fortfarande lever efter sex år, och är kvar i ordinärt boende, får mer än 12 veckotimmar hemtjänst, i servicehusboende dubbelt så mycket. Ganska många (22 procent) av äldreomsorgens debutanter kommer direkt till särskilt boende med heldygnsomsorg. Efter sex år återfinns där närmare hälften (42 procent) av de överlevande.

En tredjedel av de överlevande, initialt i ordinärt boende med hemtjänst har efter sex år flyttat till heldygnsomsorg och drygt sju procent har flyttat till servicehusboende. Endast 17 procent av de

²⁰ <http://www.boverket.se/Bidrag--Stod/Hyreshus/Investeringsstod-till-aldrebostader/Fragor-o-svar/>

<http://www.av.se/fragorochsvar/674.aspx>

²² http://www.aldrecentrum.se/Global/Rapporter/2013/2013_7_%C3%A4ldreomsorgen%20debutanter_webb.pdf

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

ursprungliga äldreomsorgernas debutanter i ordinärt boende är kvar. I servicehusboendet är andelen som fortfarande är kvar något högre, 19 procent, och för heldygnsomsorgen betydligt lägre, 14 procent. Mycket få flyttar från särskilt boende till ordinärt boende eller servicehusboende, utan de avlider.

De som för första gången får äldreomsorg är i stor utsträckning ensamboende (80 procent) och andelen ökar starkt med tiden efter sex år är 95 procent av de överlevande ensamboende. Detta får antas vara kopplat till make/makas död, men också till endera partens flyttning till boende med heldygnsomsorg.

SNAC – The Swedish National Study on Ageing and Care – är en långsiktig nationell studie av åldrandet och vården och omsorgen om de äldre, som initierats av regeringen och genomförs i fyra områden i Sverige. Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum är huvudman för den del av studien som genomförs i stadsdelen Kungsholmen i Stockholm.

Hur vill äldre bo och hur rör de sig på bostadsmarknaden²³

Majoriteten av de äldre bor i vanliga småhus eller flerfamiljshus, de äldsta flyttar när de har behov av att anpassa sitt boende till en försämrad hälsa. De flesta flyttar då till en hyresrätt inom allmännyttan. När det ges möjligheter i form av ett varierande bostadsutbud flyttar flera äldre till ett mer anpassat boende, men fortfarande flyttar de flesta äldre inte. De som bor i småhus eller bostadsrätt flyttar i mindre utsträckning. Man kan se en ökning av att andelen yngre äldre (40-talister) flyttar i högre utsträckning.

De som bor i villa sedan många år tillbaka har ofta låga boendekostnader vilket är en bidragande orsak till att många äldre bor kvar, även om de erbjuds attraktiva alternativ på bostadsmarknaden. Skillnaden i månadskostnad mellan det man har och får är alltför stor.

Många äldre har inte varit aktiva på bostadsmarknaden på många år och saknar kunskap om boendialternativ. För äldre som bor i bostäder där de har svårt att klara sig själva och upplever situationen som besvärlig kan riktad information om alternativ på bostadsmarknaden öka den kunskapen.

Trygghetsboende är ett alternativ för äldre som känner sig oroliga, ensamma eller isolerade i sitt boende. Endast fem procent av personer över 65 år bor i en vård- och omsorgsboende. Cirka 33 000 bor i seniorboende/kollektivboende etc. och 3500 bor i trygghetsbostäder.

Bostad i särskilt boende är den enskildes hem²⁴

I planering av vård- och omsorgsboende har två huvudområden uppmärksammats

1. Hur vård- och omsorgsboendets bostäder fysiskt planeras och hur verksamheten ska utformas och organiseras, samt att
2. Boendet är den enskildes hem men även personalens arbetsplats

²³, Hur vill äldre bo och hur rör de sig på bostadsmarknaden, Marianne Abrahamsson, Anna Elmqvist och Lena Magnusson Turner, Linköpings universitet 2012 <https://www.liu.se/>

²⁴ Bostad i särskilt boende är den enskildes hem, <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-1-12>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Socialstyrelsen anser att det behövs en samlad, strukturerad och lättillgänglig kunskap på området då det är komplext och många aktörer är inblandade. Ett förslag Socialstyrelsen har är att regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen, Boverket, Arbetsmiljöverket och Hjälpmedelsinstitutet att ta fram en gemensam vägledning på området till stöd för bland annat kommunerna.

Den tredje och fjärde åldern

Den tredje åldern är den del av pensionärstillvaron som präglas av en arbetsfri ekonomisk grundtrygghet utan nämnvärda begränsningar så som sjukdomar och funktionsnedsättningar som sätter gränser för vad man kan göra och orka med. De personer som har behov av särskilt boende för äldre tillhör vanligtvis den fjärde åldern och har till följd av en flera sjukdomstillstånd någon form av funktionsnedsättning. Omkring 50 procent av dem som har sin bostad i ett särskilt boende idag har någon form av demenssjukdom. Risken för kognitiv funktionsnedsättning eller demenssjukdom ökar med individens ålder. Utifrån den kunskapen kan det antas att denna grupp med stor sannolikhet kommer att växa då äldre i den fjärde åldern ökar.

Den fjärde åldern är en term inom gerontologin och står för den sista perioden i en människas liv. Denna tid präglas av högre grad av sjuklighet samt nedsatt fysisk och psykisk förmåga. Man klarar sig inte själv, utan är beroende av hjälp från andra. Det går inte att ange någon exakt biologisk ålder för den fjärde åldern, utan den skiljer sig från den tredje åldern genom de begränsningar hälsan sätter för möjligheterna att leva ett oberoende liv och göra det man vill.²⁵

GERDA studien

Gerda Botnia är ett tvärvetenskapligt samarbetsprojekt med fokus på äldres livsvillkor. Projektparter är Yrkeshögskolan Novia, Åbo Akademi och Umeå universitet. Projektets huvudsyfte är att genom forskning och utveckling fördjupa den medicinska, vård- och omsorgsinriktade samt samhällsvetenskapliga kunskapen om vad ett gott åldrande och gott liv för äldre människor innebär. Det påbörjades i början av 2000- talet och de är snart klara med tio års uppföljning. De har bland annat sett en kraftig ökning av demens och depressioner i gruppen 85 åringar och äldre, under fem till sju år ökade andelen demenssjuka med 40 procent. Om GERDA- studiens resultat ställs i relation till riket, innebär det att dagens planeringsunderlag om en kvartsmiljon människor med demenssjukdomar år 2050 är för låga.

Om GERDA-studiens prognos skulle räknas lågt innebär den att 100 000 ytterligare personer skulle drabbas av demenssjukdom, vilket kan ställas i relation till att det finns cirka 90 000 platser på vård och omsorgsboenden. Det sammantaget kräver ökade insatser på flera områden långt över de planeringstal som kommuner och landsting har idag.²⁶

²⁵ Ett hälsosamt åldrande , Äldrecentrum forskning och utveckling

http://www.aldrecentrum.se/Global/Rapporter/2013/2013_5_Halsosamt_aldrande_webben.pdf

²⁶ <http://web.novia.fi/gerda/>

Äldres hälsa och livsvillkor – omvärldsbevakning

2013 var ca en halv miljon svenskar 80 år eller äldre, av dessa var ca 300 000 kvinnor och 200 000 män. Antalet äldre förväntas, öka och år 2050 beräknas en miljon vara 80 år eller äldre.

Det är stor skillnad på de som blir 65 år idag jämfört mot de som blev 65 år för 15 år sedan. I dag identifierar sig 65-åringar oftast inte som äldre och man har även en annan världsbild. Under perioden 1980-2010 ökade den förväntade livslängden efter 65 års ålder med tre år för kvinnor och fyra för män. Socialstyrelsen arbetar på en utredning ”*Friska eller sjuka år till livet*” som fördjupar sig i vad den återstående livslängden har inneburit. Man har sett en ökning av de ”*friska åren*”, dock är antalet år med upplevt nedsatt hälsotillstånd och funktionsnedsättningar efter 65 års ålder är i stort sett densamma, men de kommer allt senare i livet. De äldre får fler friska år i livet.²⁷ Denna utveckling förväntas att fortsätta, enligt Mårten Lagergren, Äldrecentrum.

Förutsättningar för att den äldre ska klara sig själv regleras bland annat av hur samhället och individens fysiska omgivning är planerad, bostaden och närmiljön, närhet till post, bank och affär, men även kommunikationer, samhällsplanering och cybermiljön²⁸. Allt fler samhällsfunktioner styrs av teknik. Teknikutvecklingen innebär stora möjligheter, men det kan även vara svårt för äldre att använda den.

Fler äldre vill fortsätta bo tillsammans²⁹

Enligt Socialstyrelsen ökar antalet äldre par som ansöker om parboende. Sedan 1 november 2012 har den som beviljas eller redan har beviljats bistånd i form av särskilt boende rätt att bo tillsammans med sin make, maka eller sambo. Det ingår i skälig levnadsnivå. Socialstyrelsen har följt upp lagändringen för att se hur många par som ansökt och i vilken utsträckning kommunerna har beviljat ansökningarna. Resultatet visar att under en sexmånadersperiod (november 2012-april 2013) sökte 257 par. Det var nästan lika många som för helåret 2012, 282 par. Antalet ansökningar hade alltså ökat kraftigt.

Demens

I Sverige brukar man ange att 150 000 är demenssjuka varav 50 procent bor hemma och 50 procent i annat boende. 24 000 insjuknar per år. Hur länge man kan leva med sjukdomen varierar stort, från 2-20 år efter diagnos, beroende på bland annat ålder och övriga sjukdomar.³⁰

Det totala antalet demenssjuka i Sverige är en siffra som kommer att stiga i takt med att den äldre befolkningen ökar i antal. År 2025 beräknas 180 000 personer ha en demenssjukdom och år 2050 kan så många som 240 000 vara drabbade – om dagens befolkningsprognoser slår in och inget botemedel utvecklats till dess.

²⁷ Äldres hälsa och livsvillkor – omvärldsbevakning SKL 2013 http://www.skl.se/MediaBinaryLoader.axd?MediaArchive_FileID=f56bd07a-b36c-4067-ab9b-005652676a00&FileName=%C3%84ldres+h%C3%A4lsa+och+livsvillkor+omv+2013.pdf

²⁸ IT-system, kommunikationsnät

²⁹ <http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2013oktober/fleraldevillfortsattabotillsammans>

³⁰ Lena Kilander, överläkare Minnesmottagningen Akademiska sjukhuset Uppsala

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Av de cirka 150 000 personerna i Sverige som har en demenssjukdom är två tredjedelar kvinnor. Vid 75 års ålder har fem procent av befolkningen en demenssjukdom. Vid 85 års ålder har 30 procent en demenssjukdom. Vid 95 års ålder har över 50 procent en demenssjukdom.³¹

Det finns beräkningar från WHO som visar att år 2050 finns det cirka 108 miljoner personer med demenssjukdom i världen.

Fortsatt omstrukturering inom vård och omsorg³²

Andelen personer i befolkningsgruppen 65 år och äldre som får insatser från den kommunalt finansierade vården och omsorgen om äldre minskar, medan antalet ökat under perioden 2007–2012. Ca 12 procent i befolkningen fick hemtjänstinsatser år 2012, år 2007 var det också cirka 12 procent i befolkningen, dock har antalet hemtjänstmottagare ökat med drygt 20 000 personer under samma period. Antalet äldre som beviljas omfattande insatser från hemtjänsten ökar, och antalet äldre personer med insatser under nio timmar per månad minskar.

Andelen mest sjuka äldre som bor i ordinärt boende hade ökat till 72 procent 2012 jämfört mot 66 procent 2007. Dessa personer vårdas mer på sjukhus jämfört med samma målgrupp som bor på vård- och omsorgsboende

Antalet personer som bor på vård- och omsorgsboende minskar, från cirka sex procent 2007 till cirka fem procent 2012.

”Andelen av de allra äldsta som bor i särskilt boende har minskat kraftigt under de senaste tjugo åren, samtidigt som andelen som får omfattande hemtjänst ökat något. Underlag saknas för att bedöma om den utökade hemtjänsten för de äldsta kompenserat neddragningen i särskilt boende och vilka effekter för de äldre denna förändring fått”³³

³¹ Svenskt Demenscentrum www.demenscentrum.se/Fakta-om-demens/Vad-ar-demens

³² Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, Lägesrapport 2014
<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19329/2014-2-3.pdf>

³³ Sid 142 Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, Lägesrapport 2014

Befolkningsutveckling

Livslängd

År 2012 var medellivslängden knappt 84 år för kvinnor och drygt 80 år för män. Den beräknas till närmare 89 år för kvinnor och nästan 87 år för män år 2060, det vill säga en ökning med 5 år för kvinnor och med 7 år för män.

I dag finns det nästan en halv miljon personer som är äldre än 80 år i Sverige. Om 20 år kommer de enligt SCB:s prognoser att vara över 800 000 och i slutet av 2040-talet över 1 miljon. Då beräknas närmare en av tio i befolkningen var över 80 år eller äldre – dubbelt så många som idag³⁴.

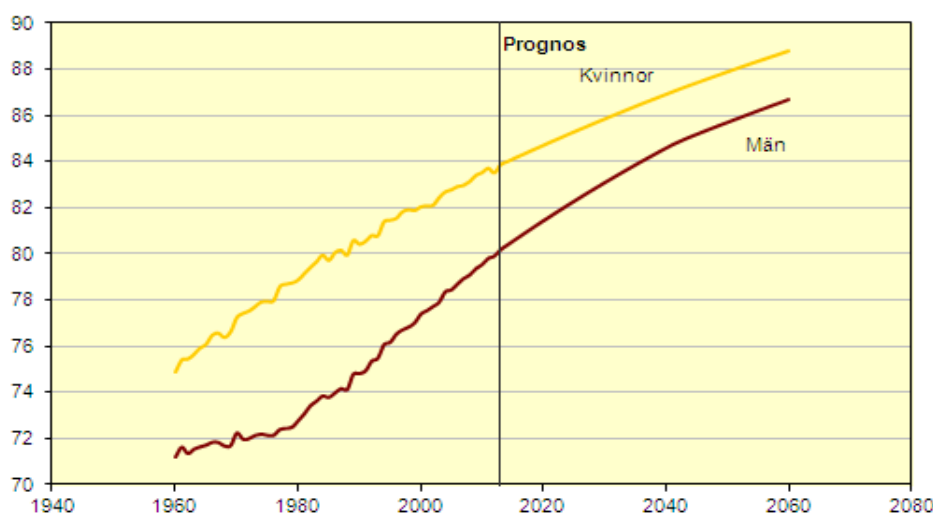

Bild 2 Livslängd kvinnor och män fram till 2060 Källa SCB

Förväntad förändring i befolkningsstrukturen tom 2060³⁵

I framtiden förväntas en något förändrad befolkningsstruktur. Den största förändringen är att befolkningen får en annan ålderssammansättning, andelen äldre väntas öka. År 2011 var 19 procent av befolkningen 65 år eller äldre. I slutet av prognosperioden beräknas 25 procent att vara i dessa åldrar. Barn och unga i åldern 0–19 år utgjorde år 2011 23 procent av befolkningen. Denna andel förväntas även i framtiden att hålla sig kring samma nivå. Trots att antalet personer i de mest yrkesaktiva åldrarna 20–64 år ökar något så minskar ändå deras andel i befolkningen. År 2011 bestod befolkningen till 58 procent av personer i dessa åldrar. År 2060 beräknas den andelen ha minskat till 52 procent.

Som en följd av den förändrade åldersstrukturen ökar den demografiska försörjningskvoten från 0,71 år 2011 till 0,92 år 2060. Det är ett mått som beräknar relationen mellan antalet personer i de mest arbetsföra åldrarna 20–64 år och summan av befolkningen som ligger utanför detta åldersintervall. År 2060 kommer det enligt prognosen att finnas 0,92 unga och gamla på varje person i åldrarna 20–64 år.

³⁴ Äldre i centrum Nr3:2013

³⁵ SCB Demografiska utredningar 2012:2, Sveriges framtida befolkning 2012–2060
http://www.scb.se/statistik/publikationer/BE0401_2012I60_BR_BE51BR1202.pdf

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Regionernas arbetsmarknad 2011–2030³⁶

De siffror SCB har tagit fram på uppdrag av TCO visar att det i hela Sverige kommer att finnas stor brist på personal inom välfärden. Det kommer att saknas 141 000 personer med den kompetens som efterfrågas inom välfärden i Sverige år 2030. År 2030 kommer runt 500 000 fler personer än i dag att vara 75 år och äldre, enligt prognosen, vilket är en ökning med nästan 60 procent. Under samma tid kommer antalet i de mest förvärvsaktiva åldrarna 20–64 år att öka med bara fyra procent.

Det kommer att saknas runt 71 000 personer med omvårdnadsutbildning inom olika verksamheter, framförallt inom äldreomsorgen. Antalet omvårdnadsutbildade skulle behöva öka med cirka 37 procent för att tillgodose de behov som kommer att finnas år 2030. Det kommer att finnas brist på runt 29 000 sjuksköterskor och 1 300 läkare år 2030. År 2030 kommer det också att saknas runt 29 000 personer med kompetens som efterfrågas inom barnomsorg och skola. I östra Mellansverige kommer det år 2030 att saknas runt 21 700 personer med kompetens som efterfrågas inom välfärden.

Den framtida försörjningsbördan³⁷

Prognosen är baserad på två olika scenarier

- Nollscenariot förutsätter att förvärvsfrekvensen för inrikes- och utrikesfödda män och kvinnor är densamma som 2011. Sysselsättningsutvecklingen påverkas endast av den demografiska utvecklingen i regionen.
- I huvudscenariot antas äldre arbeta två år längre än i dag, utrikes födda förvärvsfrekvenser närmar sig inrikes födda med en fjärdedel. Förvärvsfrekvensen för inrikes-födda kvinnor närmar sig den för inrikes-födda män med hälften i åldrarna 20- 64 år.

Den framtida försörjningsbördan

Tabell 7
Försörjningsbördan per region år 2011 samt prognos för 2030 enligt
sysselsättningsprognosens huvud- och nollscenario

Region	År 2011	År 2030, huvud- scenario	Procentuell förändring	År 2030, noll- scenario	Procentuell förändring
Stor-Stockholm	2,01	2,03	0,8	2,15	6,6
Östra Mellansverige	2,18	2,24	2,9	2,40	10,2
Småland med öarna	2,10	2,19	4,1	2,34	11,3
Stor-Malmö	2,29	2,30	0,5	2,47	8,1
Övriga Sydsverige	2,25	2,31	2,7	2,49	10,8
Stor-Göteborg	2,08	2,10	1,7	2,22	7,9
Övriga Västsverige	2,14	2,22	4,0	2,38	11,3
Norra Mellansverige	2,21	2,33	5,5	2,50	13,1
Mellersta Norrland	2,17	2,28	5,1	2,43	11,9
Övre Norrlands kustområde	2,12	2,22	4,5	2,35	10,9
Övre Norrlands inland	2,12	2,28	7,3	2,43	14,4

Källa: RAMS och befolkningsstatistiken (SCB) för år 2011. Prognosinstitutet, SCB för år 2030

Not: Beräkningarna för år 2030 förutsätter att befolkningen utvecklas enligt den regionala befolkningsprognosens basalternativ.

Bild 3 Regionernas arbetsmarknad 2011-2030 TCO, Sid 72

³⁶ <http://www.tco.se/Aktuellt/Publikationer/2014/Regionernas-arbetsmarknad-2011-2030/>

³⁷ <http://www.tco.se/Aktuellt/Publikationer/2014/Regionernas-arbetsmarknad-2011-2030/>

Välfärdsteknologi

Effekter av digitala tjänster för äldre: En ekonomisk studie

I en studie beställd av Svenska Stadsnätets förening, "Effekter av digitala tjänster för äldre: En ekonomisk studie"³⁸ skriver man att bredbandsutvecklingen möjliggör för digitala tjänster som kan förändra och utveckla vård och omsorg i hemmet. När kommuner börjar erbjuda e-tjänster blir det ännu viktigare att långsiktigt säkerställa att hushåll och företag i hela landet får tillgång till digitala motorvägar i form av bredband via fiber. Utredningens antaganden om hur mycket man kan spara inom hemtjänsten förutsätter att alla äldre har tillgång till fiberbredband i hemmet.

"De årliga nettobesparingarna som genereras när enbart 10 procent av hemtjänsttagarna använder digitala tjänster beräknas till:

- Mellan 2,4–4 miljoner för en glesbygdskommun med 8 000 invånare
- Mellan 16–25 miljoner för en mellanstor stad med 90 000 invånare
- Mellan 42–63 miljoner för en storstad med 500 000 invånare"

Man har gjort bedömningen att besparingen sker genom färre transporter, kortare insatstider eftersom kontakterna via videosamtal tar kortare tid, samt minskade behov av fysiska besök. Det utifrån att digitala tjänster möjliggör att äldre känner sig tryggare och inte anser sig ha lika mycket behov av tillsynsbesök.

E-tjänster i Västerås stad

Västerås stad har infört e-hemtjänst, när en person blir beviljade hemtjänstinsatser erbjuds personerna samtidigt e-hemtjänst. E-hemtjänst är frivilligt och den enskilde kan välja en eller fler av de fyra tjänsterna³⁹.

- **Giraffen**
Bildtelefon på hjul som kan användas båda av vård- och hemtjänstpersonal, läkare samt av anhöriga, även den enskilde kan initiera kommunikering⁴⁰.
- **Fast bildtelefoni**
Oftast via Tv:n som kan användas båda av vård- och hemtjänstpersonal, läkare samt av anhöriga, även den enskilde kan initiera kommunikering. I dagsläget krävs ett internetabonnemang för att kunna nyttja tjänsten⁴¹.

³⁸M. Forzati and C. Mattsson, "Effekter av digitala tjänster för äldre: En ekonomisk studie", Acreo dokument nr. acr057005, Stockholm, 2014. <http://www.ssnf.org/Global/Rapporter/Nytta%20av%20digitalisering%20av%20C3%A4ldreomsorg%202014.pdf>

³⁹ Viktigvästerås <http://www.viktigvasteras.se/ehemtjanst/tekniska-losningar/>

⁴⁰ Aina med Giraffen <http://vimeo.com/15999945>

⁴¹E-hemtjänst <http://vimeo.com/50526462>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

- **Ippi**
En fjärrkontroll kopplad till användarens teve som gör det möjligt att skicka och ta emot sms, mms och e-post. Kommunikerar med alla som har en mobiltelefon eller dator, såväl anhöriga som vård- och hemtjänstpersonal.
- **Nattfrid**
En kamera som ”ser” i mörker som enbart är till för tillsyn nattetid (det går ej att kommunicera med varandra). Vård- och hemtjänstpersonal kan ringa upp och aktivera kameran via en dator, och se en svartvit rörlig bild av det som finns framför kameran. I Västerås är säkerhetsnivån hög och endast behöriga användare kan använda kameran. Ingen inspelning sker och tillsyn sker endast vid i förväg överenskomna tillfällen. Nattfrid behöver bredband för att fungera och detta ingår i form av Valfärdsbredband när man väljer att ha sin tillsyn genom Nattfrid.
- **Valfärdsbredband**
Västerås stad erbjuder Nattfrid till kunden utan krav på att de ska ha en internetuppkoppling. Gemensam med Mälarenergi stadsnät och Bostads AB Mimer har Västerås stad arbetat för att realisera Valfärdsbredband i ett utvecklingsprojekt. Den första tjänst i projektet som testar Valfärdsbredband är natttillsyn av äldre med särskilda behov via kamerateknik för ökad trygghet.

Andra exempel på e-tjänster

- Sensorer reagerar på om kunden kliver upp ur sängen, har ramlat, inte öppnat kylskåpet, inte spolat i toaletten osv
- Digitala trygghetslarm

Generell bostadsanpassning

Bostadsanpassningsbidraget beviljas från kommunen. Bostadsanpassningen är individuellt utformad för den person som är beviljad bostadsanpassningen. Bostadsanpassningen kan innebära montering av bland annat elektronisk dörröppnare som bara den som beviljats bidraget kan använda, istället för en generell anpassning som fler kan nyttja.

Socialdepartementet ser nu över om man kan göra en lagförändring för att kunna göra generella bostadsanpassningar där bostadsanpassningsbidraget går till fastighetsägaren som genomför en generell anpassning och det blir tillgängligt för alla.

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Tierps kommun

Tierps kommun ligger mellan Gävle och Uppsala. Kommunen hade den 31 december år 2013, 20 144 invånare, medelåldern i kommunen var 43,7 år. 4734 personer (23,5 %) var över 65 år. Kommunytan är 1 500 km² och huvudorten är Tierps köping med ca 5000 invånare. Övriga tätorter är Karlholm, Mehedeby, Tobo, Månkarbo, Örbyhus, Söderfors och Skärplinge.

Vård- och omsorg 2013

2013 fanns det 200 platser på vård- och omsorgsboende, dessa platser fördelades på fyra vård- och omsorgsboenden. Av de personer som bodde på vård- och omsorgsboende avled 70 personer under 2013. Per 31 december fanns det 229 beviljade beslut om vård- och omsorgsboende varav 29 ej verkställda beslut. Under 2013 har det fattats 71 beslut varav 68 bifall samt 3 avslag. Genomsnittlig ”väntetid” på vård- och omsorgsboende per månad var 124 dygn, de personerna med längst verkställighetstid vistas oftast i ordinärt boende. Det var i genomsnitt 30 personer per månad som avvaktade verkställighet på vård- och omsorgsboende. För 2013 var den genomsnittliga åldern 87 år då man flyttade in på ett vård- och omsorgsboende. Antal rapporterade ej verkställda beslut avseende vård- och omsorgsboende över 90 dygn till IVO⁴² var i genomsnitt 12 per kvartal (samma ärenden kan återkomma flera gånger).

Bostadsanpassning⁴³

Under år 2013 beviljades 127 bostadsanpassningsbidrag till personer under sjuttio år. Kostnaden för bostadsanpassningen uppgick till 527 855 kronor 2013. De vanligaste bostadsanpassningsåtgärderna var hygienutrymmen, ramper, trösklar och dörröppnare.

Bredband via fiber i Tierps kommun⁴⁴

Tierps kommun har i dag avtal med Lidén data för Tierps stadsnät. De kommer satsa stort på utbyggnaden och uppgradering av nätet. Målet för Tierps kommun är att år 2020 ska 90 % av alla hushåll ha möjlighet att välja bredband via fiber. Per 2014 är kostnaden för kunden ca 14 000 KR inkl. moms för att få fiber framdraget till tomtgränsen samt installation in i huset (gäller inom alla tätorter).

Bredband hos Tierpsbyggen

Alla Tierpsbyggens lägenheter har fiber ända in i lägenheten

⁴² Inspektionen för vård och omsorg

⁴³ Uppgifter lämnade av Ann-Christin Grundin, Tierp kommun

⁴⁴ Bredband och IT/ Tierps kommun <http://www.tierp.se/trafik-och-infrastruktur/bredband-och-it.html>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Befolkningsprognos Tierps kommun

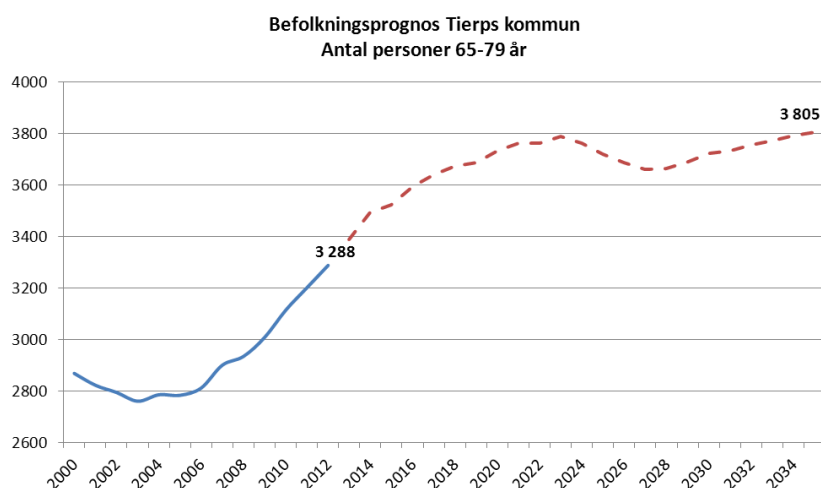

Diagram 1 Befolkningsprognos Tierps kommun källa SCB

Andelen personer i åldersgruppen 65- 79 år förväntas öka med 517 personer fram till år 2035.

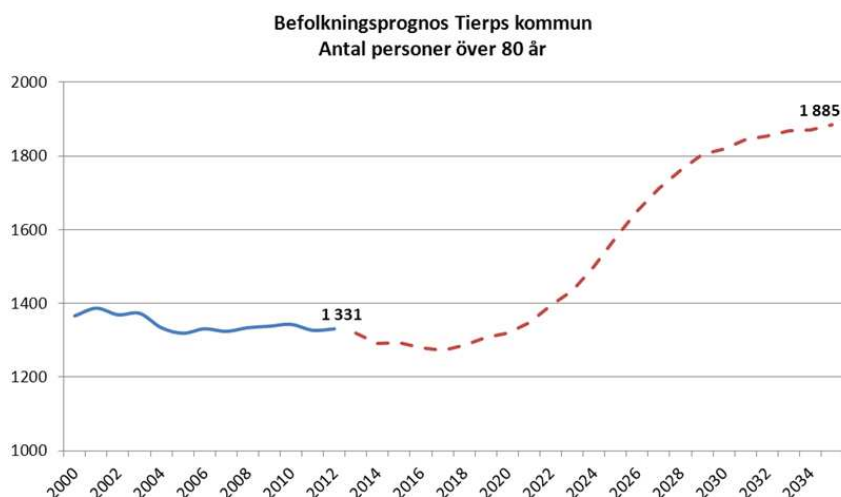

Diagram 2 Befolkningsprognos Tierps kommun källa SCB

Fram till år 2020 förväntas andelen personer 65 år och äldre öka med ca 270 personer, varav ca 30 personer är 80 år och äldre.

Fram till år 2025 förväntas andelen personer 65 år och äldre öka med ca 500 personer, varav ca 290 personer är 80 år och äldre.

Fram till år 2030 förväntas andelen personer 65 år och äldre öka med ca 750 personer, varav ca 530 personer är 80 år och äldre.

Fram till år 2035 förväntas andelen personer 65 år och äldre öka med ca 900 personer, varav ca 550 personer är 80 år och äldre.

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Befolkning 2013-12-31

Befolkning per område och åldersgrupp 2013-12-31

Område	0-19	20-34	35-49	50-64	65-79	80-w	Summa
Tierp N	770	487	595	542	460	146	3000
Tierp S	480	479	422	397	456	274	2508
Ersta Strömsberg	67	46	50	37	29	10	239
<i>Glesbygd Tierp</i>	67	42	67	80	38	8	302
Kyrkbyn	28	33	17	31	35	14	158
Månkarbo	139	114	124	111	103	35	626
Ullfors Raklösen Ålfors	20	7	18	24	12	6	87
<i>Glesbygd Kyrkbyn/Månkarbo</i>	433	348	341	365	213	59	1759
Örbyhus	482	396	394	286	278	133	1969
Tobo	124	106	123	132	88	30	603
Hovgårdsberg Karby Husby	46	44	38	58	29	10	225
Upplanda Gyllby Persbylånga	86	39	81	60	25	5	296
<i>Glesbygd Örbyhus/Tobo</i>	342	214	299	314	178	48	1395
Söderfors	363	262	293	299	291	123	1631
Mehedeby	119	61	102	98	69	21	470
<i>Glesbygd Söderfors/Mehedeby</i>	40	30	31	56	22	5	184
Karlholmsbruk	211	188	183	209	251	125	1167
Sandby Västland	42	43	43	66	32	7	233
<i>Glesbygd Karlholm</i>	89	68	82	144	89	34	506
Skärplinge	137	103	116	104	139	57	656
Försäter Åkerby Elinge	37	28	53	38	40	11	207
Lövstabruk	9	10	13	29	35	10	106
<i>Glesbygd Skärplinge/Lövstabruk</i>	89	90	101	167	163	45	655
Edvalla Vavd	17	18	23	26	27	15	126
Fagerviken Edsätra	20	9	24	32	30	13	128
<i>Glesbygd Hållnäs</i>	134	75	115	223	279	82	908
Summa	4391	3340	3748	3928	3411	1326	20144

Tabell 1 Befolkning Tierps kommun 2013-12-31 Källa SCB

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Styrdokument

Översiktsplan 2010-2030⁴⁵

Syftet med översiktsplanen är att ange en övergripande viljeinriktning för den framtida mark- och vattenanvändningen inom kommunen. Planhandlingen består av planbeskrivning med tillhörande plankarta, miljökonsekvensbeskrivning (MKB), Lis-områden och samrådsredogörelse.

Bostadsförsörjningsplan⁴⁶

Bostadsbyggandet är en viktig del av samhällsbyggnadsprocessen där bostadsförsörjningen har blivit en del av det som skapar samhällets sociala villkor. Beredningen tillväxt och samhällsbyggands politiska ambition är att bostadsförsörjningsplanen med ett särskilt fokus på det framtida boendet för äldre ska ligga till grund för byggherrar, bostadsbolag, kommunala tjänstemän och andra aktörer på marknaden, för att förverkliga beredningens arbete att Tierp kommun ska utvecklas i andan av kommunens vision.

Strategier Bostäder för äldre -Bostadsförsörjningsplan

Ökad kunskap

- Behovsanalyser
- Tillgänglighetsinventering i befintliga bostäder
- Stimulera äldre att planera sitt boende i tid

Öka normalisering

- Öka möjligheten att bo ändamålsenligt i det normala bostadsbeståndet
- Stimulera ökad flyttbenägenhet hos äldre

Ökad tillgänglighet

- Öka kunskapen och nytänkande kring arbetet med tillgänglighet i befintligt bestånd
- Utveckla rådgivningen avseende tillgänglighet i samband med bygglov och kvalitetskontroll

Öka antalet mellanboenden⁴⁷

- Fokusera på områden där kommunen kan påverka tillskottet av mellanboenden
- Utveckla rådgivning och processtöd för medborgarinitiativ och byggherrar

Tillgänglighetspolicy

Tierps kommun har en tillgänglighetspolicy⁴⁸ som utgår från kommunens vision, FN:s standardregler om tillgänglighet samt individen och dennes vilja att välja. Policyn omfattar perspektiven kommuninvånarna, näringslivet och arbetsmarknaden. Tillgängligheten ska mätas i tre definierade kriterier; rörlighet, trygghet och jämlikhet.

⁴⁵ Översikts- och detaljplan Tierps kommun <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/planer-och-styrdokument/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplan.html>

⁴⁶ Bostadsplanering <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/bostadsplanering.html>

⁴⁷ Mellanboende kan vara seniorboende, +55boende, trygghetsboende etc.

⁴⁸ Tillgänglighetspolicy <http://www.tierp.se/download/18.3cea5e88126b1e91a448000221/1367083705667/Tillg%C3%A4nglighetspolicy.pdf>

Äldre 2020 ett gott liv som äldre i Tierps kommun⁴⁹

Äldre 2020 är den politiska viljeinriktningen för Tierps kommun och grundar sig på dialogen som beredningen Omsorg och Livsmiljö haft med olika organisationer, anhöriga, personal, tjänstemän och andra medborgare. Äldre ska ha tillgång till bra boende i olika delar av kommunen. Kommunens målsättning är att det ska finnas olika boendialternativ för äldre personer. Dessa alternativ erbjuds av Tierpsbyggen, men även av andra fastighetsägare av flerfamiljshus, till exempel vissa bostadsrättsföreningar. Andra alternativ är +55 boende, kriteriet för att bo på ett +55 boende är att man är över 55 år och att man inte har några hemmavarande barn, + 55 boende erbjuds framförallt av Tierpsbyggen.

Kvarboende ska göras möjligt genom utveckling av sociala, förebyggande och hälsofrämjande insatser samt hemtjänst och hälso- och sjukvård. När den enskildes behov av vård, omsorg och trygghet inte kan tillgodoses i den egna bostaden kan det bli aktuellt med en annan boendeform, mer inriktade på vård och omsorg. Det kan också handla om parboende där det ska vara möjligt att fortsätta bo tillsammans även om den ena maken/makan är i behov av en plats i särskilt boende. ”Prova på boende” kan vara en chans för den som har bott i hus i hela sitt liv att prova på hur det är att bo i lägenhet. Om kommunen har en lägenhet tom så kanske den kan användas till att prova på och bo i under en – två veckor innan man bestämmer sig för att flytta. Den demografiska och medicinska utvecklingen innebär att det i Tierps kommun kan finnas behov av ytterligare boendeplatser i skilda boendeformer.

Följande värdeord ska utgöra grunden för all service, omsorg och vård av äldre.

- Trygghet
- Respekt för den enskildes integritet
- Värdigt bemötande av den enskilde
- Inflytande
- Kontinuitet
- Tillgänglighet
- Jämlikhet
- Delaktighet

⁴⁹Äldre 2020, ett gott liv som äldre i Tierps kommun <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/aldre-2020.html>

Från villa till vad?- bostadsbehov för äldre⁵⁰

Sammanfattning av förstudie hösten 2011

Andelen äldre befolkning ökar i Tierp, vilket kan komma att ställa högre krav på fler anpassade och alternativa boendeformer så som seniorboende, trygghetsboende och särskilda boendeplatser men även krav på tillgänglighet och service samt goda kommunikationer. Kraven på hela äldreomsorgen kommer att öka. Enligt en undersökning beställd av SABO visar resultatet att många vill bo kvar i sina villor så länge som möjligt, anledningen är en icke anpassad bostadsmarknad, det finns för lite attraktiva alternativ till buds. Denna bild stämmer överens med det som har framkommit i dialogcaféer och i de inkomna enkätsvaren. Många vill bo kvar i sina villor så länge som möjligt men de finns även personer som uttryckt att de skulle flytta från sin villa om det hade funnits en boendeform (här avses inte särskilda boenden) som motsvarar deras behov i kommunen. De som svarat på enkäten (647 personer) lyfter fram dessa funktioner som de fem viktigaste funktioner för att känna sig trygg i sitt boende

- Bra utomhusbelysning
- Portlås
- Titthål i dörren
- Centralt brandlarm
- Att känna grannarna

Förutom dessa funktioner anser man att den sjätte viktigaste funktionen för att känna sig trygg är tillgång till trygghetslarm.

De fem viktigaste funktionerna i ett framtida boende för de som svarat på enkäten är:

- Balkong/uteplats
- Tvättmaskin i lägenhet
- Boende i markplan
- Stort badrum
- Förråd

Ett boende på markplan med egen täppa och förråd är något som även har betonats av deltagarna (76 personer) på dialogcaféerna. Den sjätte viktigaste funktionen är tillgång till en allt-i-allo/vaktmästare.

445 personer av dem som svarat på enkäten bor i villa eller liknande. 382 av dem har bott i sin villa 10 år eller längre, ca hälften (212 personer) uppger att de inte planerar att flytta från sin villa. Av de som planerar att flytta från sin villa vill de flesta bo i två rum och kök, den hyreskostnad man kan tänka sig ligger mellan 3001-4500 kronor per månad. Många har bott i sina villor under många år och har i och med det en låg kostnad för sitt boende.

I dialogcaféerna framkom att många önskar marklägenhet med täppa, om det är mer än ett plan måste det finnas hiss. Man anser att det måste byggas lägenheter, både hyresrätter och bostadsrätter samt att det ska finnas trygghetsboende på alla tätorter, inte enbart Tierps köping.

⁵⁰ <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/bostadsplanering.html>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Det finns en oro för att hyreskostnaden blir för hög. Närhet till service, kommunikationer och sjukvård är viktigt.

Bilden av Tierp

Bilden av Tierp handlar om det geografiska området Tierps kommun och syftet är att stärka och förtydliga den positiva bilden av Tierp som boende- och etableringsort samt som besöksmål. Den positiva bilden ska även bidra till att invånare, befintliga företag och organisationer fortsätter att trivas och utvecklas i kommunen. Arbetet med Bilden av Tierp som pågår under 2014 är en process med bred uppslutning och förankring hos invånare, föreningsliv, näringsliv, kommunpolitiker och tjänstemän.

Nätverkskommuner - HÄTÖ

Tierp, Heby, Älvkarleby och Östhammar 31/12 -2013

Kommun	Tierp	Heby ⁵¹	Älvkarleby ⁵²	Östhammar ⁵³
Folkmängd 31 december 2013	20 144	13 450	9 132	21 352
Medelålder	43, 7 år	44 år	43,9 år	44,4 år
Antal 65 år och äldre	4734 (23,5%)	3174 (23,6 %)	2100 (23 %)	5210 (24,4%)
Andel vård- och omsorgsplatser i % i relation till åldersgruppen 65 år och äldre	4,3 %	5,1 %	2,8 %	4,6 %
Vård- och omsorgsplatser varav	200	163	60	240
- Demensplatser	46	33	27	60
Korttidplatser	34	22	20	15 + 8 närvård
Mellanboende	Ja- Tierpbyggens regi	Nej	Nej	Serviceägenheter

Tabell 2 Översikt nätverkskommuner HÄTÖ källa Helena Molarin Östhammars kommun, Eva Skytt Älvkarleby kommun samt Gunnel Pettersson Heby kommun

Jämförelse mellan HÄTÖ- kommunerna visar på små variationer i antal vård- och omsorgsplatser. En jämförelse avseende beslut om vård- och omsorgsboende i relation till åldersgrupper har inte genomförts.

⁵¹ SCB

⁵² SCB

⁵³ SCB

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Tierp kommuns bostadssituation – i dagsläge

Äldre 2020 är den politiska viljeinriktningen för Tierps kommun där äldre ska ha tillgång till bra boende i olika delar av kommunen. Kommunens skyldighet är att tillhandahålla vård- och omsorgsboende efter biståndsbeslut enligt Socialtjänstlagen. En person kan beviljas vård- och omsorgsboende utifrån behovet av fysisk omvårdnad och/eller sociala och/eller psykologiska faktorer.

Tierpsbyggen⁵⁴

I dagsläget har Tierpsbyggen 61 + 10 trygghetslägenheter på Björken i Tierp (Gustavsgatan), genomsnittsåldern på hyresgästerna är ca 80 år (2013). Tierpsbyggen planerar att utöka med sex till sju trygghetsbostäder på Björken (Björkgården) under 2014/15. Ett kriterium för att få en trygghetslägenhet på Björken är att man är över 70 år och våren 2014 var det ca två till tre års kö för en lägenhet på Trygghetsboende Björken. Tierpsbyggen ser ett ökat behov och efterfrågan av bostäder till äldre och då inte bara av trygghetsbostäder.

Förutom trygghetsbostäder på Björken så har Tierpsbyggen 164 stycken +55 år bostäder i sitt bestånd, dessa lägenheter är fördelade över kommunen.

I dagsläget har Tierpsbyggen inga planer att bygga ytterligare trygghetsbostäder. De lägenheter som nyproduceras (nya eller ombyggnationer av lokaler) är tillgängliga och anpassade till alla kundkategorier. Tierpsbyggen kommer att bygga nytt bakom Lidl i Tierp, ett så kallat kombohus⁵⁵. Det blir 16 lägenheter i första skedet.

Tierpsbyggens bestånd bestod januari 2014 av 1720 lägenheter, fördelade på 12 orter. Ca 50 procent av Tierpsbyggens hyresgäster bor i Tierp. Ungefär 50 procent av hyresgästerna är över 65 år och ca 60 procent bor i enpersonshushåll. Ca 55 procent av Tierpsbyggens hyresgäster har internet.

Vård- och omsorgsboende Tierps kommun

Många äldre personer beviljas vård- och omsorgsboende när behovet av omvårdnad och känslan av otrygghet blir så omfattande att man inte kan bo kvar i sitt eget boende.

Genomsnittlig boendetid vård- och omsorgsboende

1 oktober 2013	7 december 2011	4 oktober 2010	7 oktober 2009
2,6 år	2,2 år	2,4 år	1,9 år

Tabell 3 Underlag från boendemodul VIVA. Tierps kommun

⁵⁴ Roger Kjettselberg VD Tierpsbyggen <http://www.tierpsbyggen.se/>

⁵⁵ Kombohus är ett begrepp för bryggentreprenörer som är upphandlade gemensamt inom SABO, allmännyttans branschorganisation, för att minska kostnaderna för nyproduktion

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Genomsnittlig boendetid per vård- och omsorgsboende per 1 oktober 2013

Hällbacka	Vendelgården	Wesslandia	Åskarbygården
2 år	2,6 år	2,6 år	2,9 år

Tabell 4 Underlag från boendemodul VIVA. Tierps kommun

Genomsnittlig ålder vid beslut om vård- och omsorgsboende 2012

Under 2012 fattades 118 beslut om plats på särskilt boende, 114 bifall och 4 avslag.

Av de personer som var beviljad plats på vård- och omsorgsboende var

- 19 personer i åldersgruppen 65-79 år
- 198 personer i åldersgruppen 80 år och äldre

2013

För 2013 var den genomsnittliga åldern 87 år då man flyttade in på ett vård- och omsorgsboende.

Under 2013 fattades 71 beslut om plats på vård- och omsorgsboende, 68 bifall och 4 avslag.

Av de personer som var beviljad plats på vård- och omsorgsboende per den 1 oktober 2013 var

- 31 personer i åldersgruppen 65-79 år
- 168 personer i åldersgruppen 80 år och äldre

Vård- och omsorgsboende

I kommunen finns fyra vård- och omsorgsboenden, med totalt 200 boendeplatser per den 30 september 2013.

Vård- och omsorgsboende	Antal platser	Antal demens platser	Lägenheter för parboende	Lägenheter med toalett och kök (trinett)
Åskarbygården, Tierp	43	0	0	43
Hällbacka, Söderfors	28	0	0	28
Vendelgården, Örbyhus	45	0	2	45
Wesslandia, Karlholmsbruk	84	46	1*	84
Summa antal	200	46	3	200

Tabell 5 Uppgifter från enhetschefer vård- och omsorgsboende hösten 2013

I de olika boendena bedrivs traditionell äldreomsorg med äldre som är i behov av omvårdnadsinsatser på grund av fysiska- och/eller psykiska behov och/eller demensproblematik. På samtliga boenden finns enhetschef med ansvar för operativ ledning och styrning av verksamheten.

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Hällbacka

Hällbacka är ett vård- och omsorgsboende beläget i Söderfors och verksamheten omfattar vård- och omsorgsboende med inriktning omvårdnad-somatisk. På Hällbacka finns 28 lägenheter från 17 kvm (8st) till 24 kvm och hyra för 2014 är 3 118 kr per månad.

Byggnaden är i två plan

- Domherren -omvårdnad inriktning med 12 platser på ett plan varav några rum har en mindre boendeyta
- Näktergalen -omvårdnad inriktning med 16 platser på ett plan varav 8 rum har en mindre boendeyta

Wesslandia

Wesslandia är ett vård- och omsorgsboende beläget i Karlholm och verksamheten omfattar vård- och omsorgsboende/demenscentrum. På Wesslandia finns 85 lägenheter ca 28 -39 kvm, hyran för 2014 är 3 425 kr per månad för 32 kvm och 4 157 kr för 28 kvm.

Mindre lägenheter är dyrare, 4 157: -/mån för 28 kvm. Större lägenheter är billigare, 3 425: - per månad för 32 kvm (Loftet), vilket beror på ombyggnad/renovering.

Byggnaden består av sex boendeenheter:

- Täppan/Gläntan: somatisk inriktning med 16 platser på plan 1
- Allen/Dungen:somatisk inriktning med 15 platser på plan 2 (varav 3 LSS platser)
- Hagen/Lunden: demens inriktning med 16 platser på plan 1
- Ängen/Vreten: demens inriktning med 16 platser på plan 2
- Loftet: demens inriktning med 14 platser på plan 2
- Älven: f.d. seniorboende 8 lägenheter med möjlighet till dubblett/parboende

Åskarbygården

Åskarbygården är ett vård- och omsorgsboende beläget i centrala Tierp, verksamheten omfattar vård- och omsorgsboende. På Åskarbygården finns 43 lägenheter ca 23 – 39 kvm, differentierad hyra (per kvm) 2 245 – 3 763 kr per månad (6 lägenheter under 3 000 kr per månad)

Åskarbygården består av fyra boendeenheter:

- Gläntan -somatisk inriktning med 12 platser på ett plan
- Solglimten-somatisk inriktning med 12 platser på ett plan
- Blåsippan- somatisk inriktning med 9 platser på ett plan
- Solrosen- somatisk inriktning med 10 platser

Vendelgården

Vendelgården är ett vård- och omsorgsboende beläget centralt i Örbyhus, inriktningen är somatisk omvårdnadsboende. Sammanlagt har Vendelgården 45 lägenheter ca 37 – 41,3 kvm, differentierad hyra (per kvm) 3 165 – 3 549 kr per månad.

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

- Smultrongärdet och Borggården har vardera 10 lägenheter och är i två plan.
- Nedre och Övre Charlottenborg 15 lägenheter och är i två plan. (sju+åtta)
- Linlandet 10 lägenheter och är i ett plan.

Kostnad per brukare, KPB, 2012

Tierps kommun använder sig av Kostnad Per Brukare (KPB) som är en metod för kostnadsberäkning inom äldreomsorgen⁵⁶.

Kostnad per dygn i vård- och omsorgsboende⁵⁷

År	Kostnad per dygn
2012	1573
2011	1534
2010	1510
2009	1490
2008	1400

Tabell 6 Kostnad per dygn enl. KPB 2012

Genomsnittlig kostnad per dygn för vård- och omsorgsboende enligt kostnad per brukare⁵⁸ var 1701 kronor för år 2012 för de kommuner som ingår i kostnad per brukare.

Kostnad per hemtjänsttimme⁵⁹

År	Kostnad per hemtjänsttimme
2012	367
2011	312
2010	344
2009	482
2008	480

Tabell 7 Kostnad per timme enl. KPB 2012

Genomsnittlig kostnad per hemtjänsttimme enligt kostnad per brukare⁶⁰ var 434 kronor för år 2012 för de kommuner som ingår i kostnad per brukare.

Brytpunkt antal hemtjänsttimmar motsvarande boende 2012⁶¹

Kostnad helår vård-och omsorgsboende	574 254 kr
Motsvarande antal hemtjänsttimmar/år	1476
Motsvarande antal hemtjänsttimmar/vecka	28,38

Tabell 8 Brytpunkt enl. KPB 2012

⁵⁶ Kostnad per brukare SKL http://www.skl.se/vi_arbetar_med/statistik/kpb-kostnad_per_brukare

⁵⁷ Kostnad per brukare 2012 Ensloution http://www.ensolution.se/pages.aspx?r_id=24546

⁵⁸ Kostnad per brukare 2012 Ensloution http://www.ensolution.se/pages.aspx?r_id=24546

⁵⁹ Kostnad per brukare 2012 Ensloution http://www.ensolution.se/pages.aspx?r_id=24546

⁶⁰ Kostnad per brukare 2012 Ensloution http://www.ensolution.se/pages.aspx?r_id=24546

⁶¹ Kostnad per brukare 2012 Ensloution http://www.ensolution.se/pages.aspx?r_id=24546

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Kostnad vård- och omsorgsboende hösten 2013

Den boende har möjlighet att ansöka om bostadstillägg samt att få reducerad omvårdnadsavgift utifrån betalningsförmåga (maxtaxa).

Kostnad per månad		
Hyra	3 603	Hyran ligger i intervallet 3 000 - 4 157 kr/mån (2013)
Måltidsavgift	3 556	
Förbrukningsartiklar	104	
Omvårdnadsavgift	1 780	
Summa	9 043	

Tabell 9 Underlag från avgiftshandläggare Tierps kommun

Fördelning över betalningsförmåga för samtliga personer som är beviljade vård- och omsorgsinsatser enligt Socialtjänstlagen 2013

- Ingen avgift 29,9 %
- Nedsatt avgift 32,3 %
- Hel avgift 37,8 %

Normalkostnad per månad (inklusive hyra, måltider, förbrukningsavgift samt omvårdnadsavgift) 9 043 kronor x 12 = 108 516 kronor per år. Kostnad helår vård- och omsorgsboende (enligt KPB 2012) 574 254 kronor

Kostnad helår vård- och omsorgsboende	574 254 kronor
Kostnad vid full betalningsförmåga kund/år (intäkt kommunen)	108 516 kronor
Nettokostnad	465 738 kronor

Tabell 10 Sammanställning av kostnader Tierps kommun

Antal fattade bifalls beslut vård- och omsorgsboende tom 31 december 2013

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antal beslut	74	69	71	97	92	92	56	81	87	114	68

Tabell 11 Systematisk verksamhetsuppföljning Tierps kommun

Behovet av vård- och omsorgsboende översteg antalet befintliga platser per 31 december 2013. Personer som är beviljade vård- och omsorgsboende kan utifrån individuella behov erbjudas plats på kommunens korttidsboende i väntan på ledig plats på vård- och omsorgsboende, man kan även vistas i sitt hem med hemtjänstinsatser i avvaktan på ledig plats. Sedan 2006 är kommunerna skyldiga att enligt lag rapportera beslut som inte är verkställda inom tre månader till IVO, som i sin tur kan ansöka om att ge kommunerna en sanktionsavgift.

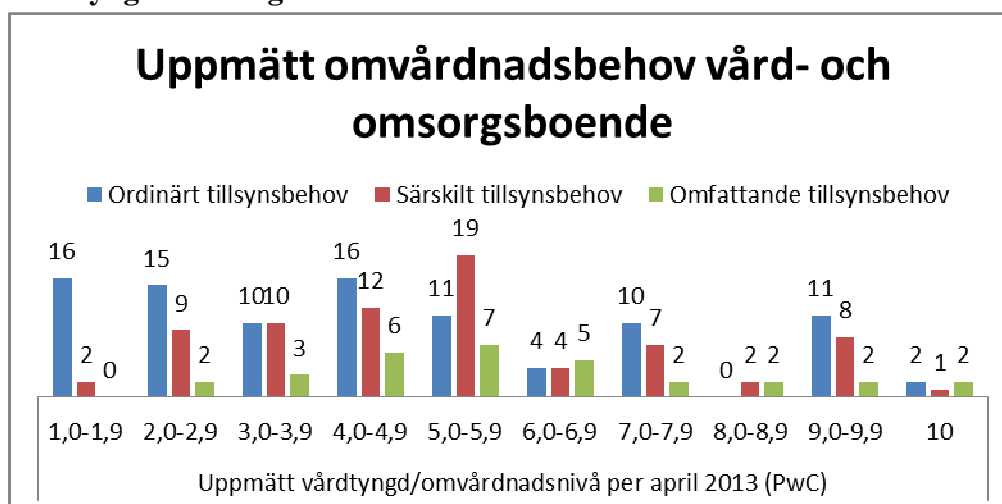
Vårdtyngdsmätning PWC⁶² våren 2013

Diagram 3 Sammanställning av vårdtyngdsmätning PwC 2013

I den vårdtyngdsmätning som genomfördes våren 2013 av PWC framkom att ett antal kunder har ett sådant behov av omvårdnad och tillsyn att de skulle kunna tillgodoses på annat sätt. Av de personer som bodde på vård- och omsorgsboende var det ca 15 procent som enligt vårdtyngdsmätning bedömdes ligga under omvårdnadsnivå 3, samt att de bedömdes ha ett ordinärt tillsynsbehov. Flertalet av de personer som ingår i mätningen har ett förhållandevis lågt omsorgsbehov i jämförelse med andra kommuner där likande analyser har gjorts.

Behovet av trygghet kan vara en av orsakerna till att dessa personer beviljades ett vård- och omsorgsboende. Det går dock inte att generellt sätta någon gräns vad gäller omvårdnadspoäng och vilken boendeform som anses lämplig då varje biståndsbeslut är unikt för den enskilde och individuellt prövat.

Omvårdnadspoäng

Omvårdnadspoäng är den samlade poängen av den enskildes bedömda funktionsförmågor. Exempelvis kan en person med demens eller psykiska funktionshinder ha stora tillsynsbehov men klara i övrigt det mesta själv vad det gäller, hygien, äta, och förflyttning vilket då ger låg omvårdnadspoäng men stora tillsynsbehov och kräver med detta en högre bemanning.

Tillsynsbehov

- *Ordinärt tillsynsbehov* adekvat med hänsyn till ålder – mest fysiskt – normal åldersglömska, minnessvag
- *Särskilt tillsynsbehov* utöver fysiska t.ex. begynnande demens, förvirrade, oro eller omfattande HSL-insatser, eller stort behov av aktivering, larmar
- *Omfattande tillsynsbehov* mycket omfattande oro, demens, psykiatri, rörlig

⁶² PWC <https://www.pwc.se/>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Analys av vårdtyngdsmätningen som genomfördes utgår från BoR⁶³

- Individens fysiska, psykiska och sociala förutsättningar
- Lokalernas utformning och lämplighet
- Organisationen kring verksamheten till exempel städ, tvätt, kost etc.

Korttidsboende Danielsgården

Kommunen har ett korttidsboende, Danielsgården med totalt 34 korttidsplatser, 22 enkelrum och 6 dubbelrum. Danielsgården består av Slussen och Tämnaren/Siggbo.

Slussen har 19 korttidsvistelseplatser, genomsnittlig beläggning under 2013 var 23 per månad (växelvårdplatser har tagits i anspråk) Genomsnittlig vistelsetid per vårdtagare/månad på korttidsboende har ökat med fem dygn per vårdtagare jämfört mot 2012. Per den 30 september 2013 var de 13 personer som vistades på korttidsboende Danielsgården även beviljade vård- och omsorgsboende. De personerna vistades på Slussen i avvaktan på verkställighet.

Tämnaren/Siggbo 15 växelvårdsplatser (10 platser Tämnaren och 5 platser Siggbo för personer med demens), ca 24 personer vistades på växelvård/avlastning per månad under 2013.

⁶³ PwC:s egen modell för vårdtyngds mätning

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Resultat från dialoggrupper

Tre dialoggrupper är genomförda med pensionärsråd, handikappråd samt med politiker och tjänstemän från verksamheten.

Frågeställningar som diskuterades

- Nuläget och förslag på åtgärder samt prioriteringar,
- hur kommunen ska kunna tillgodose det förväntade behovet av vård och omsorgsinsatser, samt
- hur välfärdsteknologi ska kunna användas i Tierps Kommun?

Andra boendeformer

- Långsiktig och god planering för att korta ledtider - prognosen visar det förväntade behovet, men behovet kan förändras över tid. Det är därför viktigt att kontinuerligt följa prognosen.
- Bygg mera och bygg olika, behov av olika boendeformer
- Prisen för det nya boendet måste vara känt
- Alternativa boendeformer - inte enbart kommunens ansvar, även privata alternativ
- Behov av fler vård och omsorgsplatser
- Behov av fler demensboendeplatser
- Behov av personal med kompetens inom psykiatri, LSS, missbruk, flerspråk i boendena

Trygghetsboende

- För att få det statliga investeringsstödet ställs krav på ett visst innehåll i trygghetsboendet (tillgång till larm, värdinna, gemensamhetslokal).
- En gemensam och tydlig definition av vad ett trygghetsboende är om det är så att kommunen ska ge bidrag/hyra för gemensamhetslokaler och värd/värdinna.
- Trygghetsboende i olika kommundelar
- "Trygghetsboende" - är inte ett kommunalt ansvar

Eget ansvar

- Viktigt att få igång diskussionen om att ta ansvar för sin egen livssituation - börja fundera "hur vill jag bo?"

Partners

- Mäklare/byggherrar är viktiga partners

Välfärdsteknologi

- Välfärdsteknologi - hur kan vi stimulera äldre till att våga prova? Viktig pedagogisk fråga? Viktigt att prata om det i hemtjänsten, finna ambassadörer goda erfarenheter sprider sig, hitta de som är villiga att prova på. Börja i en liten skala
- Sätta in tekniklösningarna tidigt
- Teknik för att öka den enskildes frihet är positivt - egna behov ska vara styrande
- Välfärdsteknologi kan inte ersätta allt men frigör resurser för volymökningar

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

- E-hälsa
- Svårt med dementa som bor hemma och IT-lösningar
- Visningslägenheten "Hemma med IT" fanns tidigare - behov av något liknande i dag
- Viktigt att våga prioritera dessa frågor, blir dock en investering för att säkra teknologin. Initialt en kostnad i längden blir det en besparing. Modet att fatta beslut om att avsätta medel för detta
- Förutsättning bredband, täckning för mobiltelefoni etc.
- All elektroniska hjälpmedel - är inte utbyggt i dagsläget- kommer att dröja då tekniken inte finns
- Kan Tierp ha motsvarande Västerås ett billigt bredbandsabonnemang "Välfärdsbredband"

Metoder

- Viktigt att formulera en positiv bild av att bli äldre i Tierps kommun
- Medborgardialog - ett bra verktyg för att föra dialogen inför framtiden och de förväntade utökade behoven
- Marknadsundersökning
- Samhällsinformation, stöd/info till anhöriga

Vård – omsorg/HSL

- Mobilt läkarteam i Uppsala har kund möjlighet att få besök av sjukvårdsteamet där läkare ingår, slipper forslandet till akuten för bedömning (samverkan med Uppsala kommun och landstinget) ingår i konceptet närvård.
- Överbeläggningar och svårigheter att planera från slutenvård varierar över tid.
- Inom hemtjänsten kan det vara svårt att ta hand om dementa i hemmet. Evidens att en dement person har det bättre hemma än på institution.

Bemannning

- Viktigt att få fler att utbilda sig och arbeta inom vården
- Höja status för personalen inom hemtjänsten - bättre löner - obrutna arbetstider
- Kontinuerlig fortbildning för personal

Bild 4 Dialoggrupp med tjänstemän 4 mars 2014

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställt av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Prognos över bostadsbehov för äldre i Tierp kommun

Prognosen är baserad på SCB:s befolkningsprognos⁶⁴ i relation till antal personer som var beviljade vård- och omsorgsboende per den 31 december 2013⁶⁵, samt antal platser på vård- och omsorgsboenden i Tierps kommun 2013. Siffror inom parentes avser den förväntade ökningen i antalet personer i intervallerna. Inom verksamhetsområdet kan behovet förändras över tid vilket gör att en säker prognos av det framtida behovet är svår att fastställa.

Prognos till och med 2035

År	Prognos åldersgrupp 65-w	Andel 65 år – w 4,9 procent avser andel personer med beslut om vård och omsorgsboende 2013 ⁶⁶	Prognos åldersgrupp 80-w	Andel 80-w 14,3 procent avser andel personer med beslut om vård och omsorgsboende 2013 ⁶⁷
2014	4784	234	1291	185
2015	4817 (+33)	236	1294 (+3)	185
2016	4876 (+59)	239	1281 (-13)	183
2017	4915 (+39)	241	1272 (-9)	182
2018	4962 (+47)	243	1286 (+14)	184
2019	4994 (+32)	245	1308 (+22)	187
2020	5052 (+58)	247	1320 (+12)	189
2025	5299 (+ 247)	260	1578 (+258)	226
2030	5541 (+242)	271	1818 (+240)	260
2035	5690 (+ 149)	279	1885 (+67)	269

Tabell 12 Prognos Tierps kommun

I Tierps kommun var det 4,9 procent av andelen personer i åldersgruppen 65 år och äldre som var beviljade vård- och omsorgsboende 2013, i riket var andelen 5,2 procent⁶⁸ 2013.

I åldersgruppen 80 år och äldre var det 14,3 procent av andelen personer som var beviljade vård- och omsorgsboende 2013, i riket var andelen 14 procent⁶⁹ 2013. I åldergruppen 65- 79 år var det 1,2 procent som var beviljade vård- och omsorgsboende 2013.

Från år 2025 förväntas en stor ökning av antalet personer 80 år och äldre i Tierp kommun, vilket kommer att innebära behov av fler vård- och omsorgsplatser samt ett större behov av insatser i

⁶⁴ Prognos framtagen april 2012 Marie Jesson

⁶⁵ Underlag från VIVA 31 december 2013

⁶⁶ Antal fattade beslut vård- och omsorgsboende VIVA 31 december 2013 Tierps kommun

⁶⁷ Antal fattade beslut vård- och omsorgsboende VIVA 31 december 2013 Tierps kommun

⁶⁸ Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, Lägesrapport 2014

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19329/2014-2-3.pdf>

⁶⁹ Socialstyrelsen lägesutredning 2013 <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18955/2013-02-02.pdf>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

det ordinära boende. Från 2014 fram till år 2020 förväntas antalet personer 65 år och äldre öka med ca 270 personer, varav ca 30 personer är 80 år och äldre. Fram till 2035 förväntas antalet personer 65 år och äldre öka med ca 900 personer, varav ca 600 personer är 80 år och äldre i Tierps kommun.

Prognos behov av vård- och omsorgsboende per åldersgrupp till och med 2035

År	Åldersgrupp 65-79 år 1,2 procent (2013) ⁷⁰	Åldersgrupp 80-w 14,3 procent (2013) ⁷¹	Prognos av behov	Prognos av antal tillkommande platser
2014	42	185	227	27
2015	42	185	227	27
2016	43	183	226	26
2017	44	182	226	26
2018	44	184	228	28
2019	44	187	231	31
2020	45	189	234	34
2025	45	226	269	69
2030	45	260	305	105
2035	46	269	315	115

Tabell 13 Prognos Tierps kommun

Tabellen beskriver det förväntade behovet av platser på vård och omsorgsboende utifrån prognos.

Fram till år 2020 är det förväntade behovet av tillkommande vård- och omsorgsplatser relativt konstant, men mellan åren 2020 fram till 2035 förväntas behovet öka med ca 81 platser. En aspekt att ta hänsyn till är gruppen med demenssjukdomar som förväntas öka, vilket kan komma att påverka behovet av boendeplatser ytterligare.

⁷⁰ Antal fattade beslut vård- och omsorgsboende VIVA 31 december 2013 Tierps kommun

⁷¹ Antal fattade beslut vård- och omsorgsboende VIVA 31 december 2013 Tierps kommun

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Analys

Analysen är baserad på SCB:s befolkningsprognos⁷² i relation till antal personer som var beviljade vård- och omsorgsboende per den 31 december 2013⁷³ samt antal platser på vård- och omsorgsboende i Tierps kommun 2013. Inom verksamhetsområdet kan behovet förändras över tid vilket gör att en säker prognos av det framtida behovet är svår att fastställa.

Boendeplan för äldre ska ställas i relation till förstudien ”Från villa till vad- bostadsbehov för äldre”, Tierps kommuns bostadsförsörjningsplan och Tierps kommuns översiktsplan⁷⁴.

Utredarnas förslag utifrån analys beskrivs i Utredarnas förslag på sidan 5.

Bild 5 Boendeplan för äldre i relation till förstudie ”Från villa till vad- bostadsbehov för äldre”, Tierps kommuns bostadsförsörjningsplan och Tierps kommuns översiktsplan

⁷² Prognos framtagen april 2012 Marie Jesson

⁷³ Underlag från VIVA 31 december 2013

⁷⁴ Bostadsplanering <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/bostadsplanering.html>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Vård- och omsorgsboende

Det finns behov av fler vård- och omsorgsplatser i Tierps kommun. Från år 2025 förväntas ytterligare ca 69 personer vara i behov av vård- och omsorgsboende, för år 2035 är siffran ca 115 personer. Även behovet av demensplatser förväntas att öka, utvecklingen bör följas inom området. Utredningen tar inte ställning till hur många platser och var i kommunen det bör byggas vård- och omsorgsboenden. För att kunna bedöma behovet av vård- och omsorgsplatser samt demensplatser inför år 2025, är det viktigt att årligen följa

- befolkningsutvecklingen,
- antalet fattade beslut om vård- och omsorgsboende samt
- antal personer med demenssjukdom, här avses bland annat antal nyinsjuknade och som vistas i ordinärt boende.

Lägenheterna i kommunens vård- och omsorgsboende varierar i storlek. En fördjupad analys med utgångspunkt från bland annat lagstiftarnas krav på utformning av vård- och omsorgsboende bör göras. Den enskildes bostad i en vård- och omsorgsboende är en annan persons arbetsplats, det innebär att hänsyn måste tas till arbetsmiljölagstiftningen.

2013 var den genomsnittliga åldern 87 år då man flyttade in på ett vård- och omsorgsboende. I kommunen fanns det 200 platser på vård- och omsorgsboenden, platserna är fördelade på fyra boenden. Per 31 december 2013 var 229 personer beviljade vård- och omsorgsboende, 29 personer av dessa hade inte fått sitt beslut verkställt vid årsskiftet. Under hela 2013 hade kommunen kontinuerlig ”kö” till sina vård- och omsorgsboenden. Det är viktigt att säkerställa att de personer som verkligen har behov av dygnet-runt-omsorg i ett vård- och omsorgsboende bereds plats på ett sådant. Myndigheten fortsätter att utveckla en rättssäker biståndsbedömning. I metoden ÄBIC⁷⁵ beskrivs varje individs behov utifrån den internationella klassifikationen av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF). Att arbeta systematiskt utifrån behov istället för insatser gör äldreomsorgen mer likvärdig och rättssäker.

Inför ett beslut om vård och omsorgsboende kan en vårdtyngdsmätning alternativt en funktionsbedömning genomföras som ett underlag till beslutet. Ett sätt är att skapa team med olika kompetenser såsom, demenssjuksköterska, paramedicinare, sjuksköterska, biståndshandläggare för att få en helhetsbedömning och ett rättssäkert underlag inför handläggarens beslut.

En fördjupad analys bör ligga till grund för en god och långsiktig planering av byggande av nya vård- och omsorgsbostäder. Vid ett nyskapande av boenden är det viktigt att beakta tillgänglighet för kommunikationer till och från vård- och omsorgsboendet för att anhöriga ska ges möjligheter att upprätthålla kontakten med sin närstående.

⁷⁵ ÄBIC <http://www.socialstyrelsen.se/aldre/boendeochstod/aldres-behov-i-centrum>

Mellanboende⁷⁶

Det finns behov av fler mellanboende platser. Dels framkom det i ”*I Från villa till vad-bostadsbehov för äldre*”⁷⁷ och dels visade den vårdtyngdsmätning som har genomförts av PWC på kommunens vård och omsorgsboenden att ca 15 % av de personer som idag bor på vård- och omsorgsboende skulle kunna få sina behov tillgodosedda i en mellanboendeform. En Regeringsrättsdom⁷⁸ från 2007 som säger att vid bedömningen av behov av vård- och omsorgsboende ska hänsyn tas till den enskildes fysiska, sociala och psykologiska faktorer. Det kan förklara att det finns ett antal personer på vård- och omsorgsboende med litet omvårdnads- och tillsynsbehov. Den enskildes känsla av ensamhet, otrygghet och oro kan ha legat till grund för beslutet. För att tillgodose dessa behov kan ett mellanboende antingen i egen regi eller genom byggherrar och fastighetsbolag vara ett alternativ. Kommunen kan stimulera byggherrar och fastighetsbolag att skapa trygghetsbostäder. I trygghetsbostaden kan den enskildes behov av otrygghet och ensamhet tillgoses genom de trygghetsskapande insatser som ingår i ett trygghetsboende, dessutom kan behovsbedömda insatser i den enskildes bostad beviljas.

Kommunen har rätt att omvandla ett vård- och omsorgsboende till ett trygghetsboende. Kommunens beslut om att omvandla en boende är en organisatorisk fråga som primärt inte berörs i socialtjänstlagen eller i förvaltningslagen. En sådan omvandling innebär inte att den enskildes beslut om vård- och omsorgsboendet upphör att gälla.

För att stimulera byggherrar eller fastighetsbolag att tillskapa trygghetsboende kan kommunen subventionera gemensamhetslokal samt vård/vårdinna i trygghetsboendet. För att kunna subventionera trygghetsbostäder bör kommunen arbeta fram en definition på vad ett trygghetsboende är i Tierps kommun. Arbetet bör ske i samverken med byggherrar och fastighetsägare.

I Tierps kommun finns ett trygghetsboende i Tierpsbyggens regi, det fastställda kriteriet för att få flytta in på trygghetsboende är att man är minst 70 år.

I förstudien ”*Från villa till vad-bostadsbehov för äldre*” och i de dialoggrupper som genomfördes i utredningen framkommer det att det finns en risk för att hyreskostnaden för ett trygghetsboende blir för hög i samband med nyproduktion. Det är viktigt med en tydlig information till presumtiva hyresgäster om vad kostnaden blir. Den enskilde kan även ansöka om bostadstillägg hos Pensionsmyndigheten.

Behovet av tillgängliga bostäder gäller i alla åldersgrupper och för utredningens målgrupp är det en förutsättning för möjlighet till kvarboende. Kvarboende ställer krav på både den inre- och yttre miljön, till exempel att kunna ta sig fram till bostaden, att kunna ta sig in i och ut ur

⁷⁶ Mellanboende kan vara, seniorboende, 55boende, trygghetsboende etc

⁷⁷ Bostadsplanering <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/bostadsplanering.html>

⁷⁸ Regeringsrättens årsbok RÅ 2007 ref. 86 <http://www.notisum.se/rnp/domar/rr/RR007086.htm>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

bostaden, förrådsmöjligheter etc. Tillgänglighet innebär även att bo nära lättillgänglig service bland annat genom tillgång till livsmedelsaffär och kollektivtrafik.

Välfärdsteknologi

Välfärdsteknologi kan vara ett naturligt inslag i de tjänster kommunen kan ha att erbjuda. För målgruppen kan detta vara kontroversiellt och främmande, därför krävs en god och långsiktig planering som enligt utredare/utvecklarens mening måste påbörjas snarast.

Målet för Tierps kommun är att år 2020 ska 90 % av alla hushåll ha möjlighet att välja bredband via fiber. Alla Tierpbyggens lägenheter har redan i dag fiber enda in i lägenheten. Bredband via fiber skapar möjligheter för Tierps kommun att utveckla välfärdsteknologi för målgruppen (och för andra). Bland annat kan man som i Västerås erbjuda personer som är beviljade insatser i form av välfärdsteknologi ett billigare bredbandsabonnemang för att kunna nyttja tjänsten alternativt att insatsen är behovsprövad enligt 4:2§ Socialtjänstlagen, d.v.s. frivilliga att inrätta samt ej överklagningsbara insatser.

Välfärdsteknologi kan introduceras för målgruppen inom en snar framtid genom bland annat information, fysiska utställningar, prova på miljöer. Man kan även utse ambassadörer inom målgruppen som kostnadsfritt får prova teknologin under en period.

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Referenser

Arbetsmiljöverket <http://www.av.se>

Vilka krav ställer Arbetsmiljöverket på utformningen av lokaler till särskilda boenden för äldre?

<http://www.av.se/fragorochsvar/674.aspx?AspxAutoDetectCookieSupport=1>

Boverket <http://www.boverket.se>

Frågor och svar om särskilt boende <http://www.boverket.se/Bidrag--Stod/Hyreshus/Investeringsstod-till-aldrebostader/Fragor-o-svar/>

Ensolution <http://www.ensolution.se/>

Kostnad per brukare http://www.ensolution.se/pages.aspx?r_id=24546

Gerda Botnia GERDA-studien <http://web.novia.fi/gerda/>

Göteborgs stad <http://goteborg.se>

Boendeportalen <http://www.boendeportalen.goteborg.se>

Subvention till trygghetsboende

<http://www.boendeportalen.goteborg.se/prod/fastighetskontoret/boendeportal/dalis2.nsf/vyPublicerade/4BEA0911F54B5CA9C1257AD000278F34?OpenDocument>

Heby kommun Gunnel Pettersson

Helsingborgs stad <http://www.helsingborg.se>

Subvention för trygghetsboende

<http://www.helsingborg.se/Foretagare/Tillstand-och-anmalan/trygghetsboende/>

Linköpings universitet <https://www.liu.se>

Hur vill äldre bo och hur rör de sig på bostadsmarknaden, Marianne Abrahamsson, Anna Elmquist och Lena Magnusson Turner, Linköpings universitet 2012

Notisum <http://www.notisum.se>

Regeringsrättens årsbok RÅ 2007 ref. 86 <http://www.notisum.se/rnp/domar/rr/RR007086.htm>

Socialtjänstlag (2001:453) <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20010453.htm>

PWC <https://www.pwc.se/>

Regeringskansliet <http://www.regeringen.se>

Nationell handlingsplan för äldrepolitiken Prop 1997/98:113

<http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/21700>

Värdigt liv i äldreomsorgen Prop. 2009/10:116 <http://www.regeringen.se/sb/d/12168/a/140555>

SABO <http://www.sabo.se>

SCB <http://www.scb.se>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Demografiska utredningar 2012:2, Sveriges framtida befolkning 2012–2060

http://www.scb.se/statistik/publikationer/BE0401_2012I60_BR_BE51BR1202.pdf

SKL <http://www.skl.se>

Äldres hälsa och livsvillkor – omvärldsbevakning SKL 2013

http://www.skl.se/MediaBinaryLoader.axd?MediaArchive_FileID=f56bd07a-b36c-4067-ab9b-005652676a00&FileName=%C3%84ldres+h%C3%A4lsa+och+livsvillkor+omv+2013.pdf

Kostnad per brukare http://www.skl.se/vi_arbetar_med/statistik/kpb-kostnad_per_brukare

Socialstyrelsen <http://www.socialstyrelsen.se>

ÄBIC <http://www.socialstyrelsen.se/aldre/boendeochstod/aldres-behov-i-centrum>

Socialstyrelsens meddelandeblad nr 17/2012 <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2012/2012-12-39>

Bostad i särskilt boende är den enskildes hem <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-1-12>

Fler äldre vill bo tillsammans

<http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2013oktober/fleraldrevillfortsattabotillsammans>

Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, Lägesrapport 2014

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19329/2014-2-3.pdf>

Svenskt demenscentrum <http://www.demenscentrum.se>Fakta om demens

<http://www.demenscentrum.se/Fakta-om-demens/Vad-ar-demens/>

Svenska stadsnätsföreningen <http://www.ssnf.org/>

Effekter av digitala tjänster för äldreomsorg: En ekonomisk studie

<http://www.ssnf.org/Global/Rapporter/Nytta%20av%20digitalisering%20av%20%C3%A4ldreomsorg%202014.pdf>

TCO <http://www.tco.se>

Regionernas arbetsmarknad 2011-2030

<http://www.tco.se/Aktuellt/Publikationer/2014/Regionernas-arbetsmarknad-2011-2030/>

Tierpsbyggen <http://www.tierpsbyggen.se/>

Tierps kommun <http://www.tierp.se>

Bostadsplanering <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/bostadsplanering.html>

Bredband och IT <http://www.tierp.se/trafik-och-infrastruktur/bredband-och-it.html>

Tierps kommun först i landet med unik lösning för utbyggnad av bredband

<http://www.tierp.se/kommun-och-politik/press--och-informationsmaterial/arkiv-pessmeddelanden/nyheter-pessmeddelanden/2013-03-08-tierps-kommun-forst-i-landet-med-unik-losning-for-utbyggnad-av-bredband.html>

Tillgänglighetspolicy

<http://www.tierp.se/download/18.3cea5e88126b1e91a448000221/1367083705667/Tillg%C3%A4nglighetspolicy.pdf>

Boendeplan för äldre 2014-2035

Fastställd av kommunfullmäktige den 10 juni 2014 § 65

Äldre 2020, ett gott liv som äldre i Tierps kommun <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/kvalitet-och-utveckling/aldre-2020.html>

Övergripande riktlinjer för biståndsbedömning enligt Socialtjänstlagen <http://www.tierp.se/omsorg-och-hjalp/aldre/ansoka-om-aldreomsorg.html>

Översikts- och detaljplan Tierps kommun <http://www.tierp.se/kommun-och-politik/planer-och-styrdokument/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplan.html>

Västerås stad <http://www.vasteras.se>

Viktigvästerås <http://www.viktigvasteras.se/ehemtjanst/tekniska-losningar/>

E-hemtjänst <http://vimeo.com/50526462>

Aina med Giraffen <http://vimeo.com/15999945>

Äldrecentrum <http://www.aldrecentrum.se/>

Äldreomsorgens debutanter

http://www.aldrecentrum.se/Global/Rapporter/2013/2013_7_%C3%A4ldreomsorgen%20debutanter_w_ebb.pdf

Ett hälsosamt åldrande

http://www.aldrecentrum.se/Global/Rapporter/2013/2013_5_Halsosamt_aldrande_webben.pdfTidskrift [Äldre i centrum Nr3:2013](#)

Älvkarleby kommun Eva Skytt

Östhammars kommun, Helena Molarin